

NGAY TAY

NĂM THỨ TƯ — THÚ
BÁY 11 NOV. 1939,
SỐ 187 — GIÁ 0\$10.
TÒA SOẠN VÀ TRÌ SỰ:
80, ĐƯỜNG QUÁN
THÀNH - GIÁY NÓI 874

Để ngăn nạn mài dâm, thề lè mới cầm quan viên
không được NGỦ ở nhà cô đầu. (Tin các báo)

Ở NHÀ CÔ ĐẦU

- Tôi bắt quả tang ông ngủ tại đây!
- Đâu, tôi ngủ đâu? Trái lại, không lúc nào tôi tinh táo bằng lúc này!

LUÔNG NGHÌ BỒ THÂN LE HUY PHACH

Trong số 100 người đàn ông, ở thế kỷ này, thì có đến 90 người có các bệnh ở thận. Bởi thận : đau lưng, mờ mắt, ứ tai, rát đầu, tiêu tiện vàng, tinh khí loãng... Hoặc sinh ra mộng-tinh, di-tinh, hoạt tinh, liệt dương... Hoặc những người vì thủ dâm mà sinh ra tức ngực, hay đánh trống ngực, di-tinh, mộng tinh... Hoặc những người sau khi khỏi bệnh phong tinh vì uống phải nhiều thứ thuốc công phật làm hại thận khi mà sinh ra đau lưng như bể, ứ tai, chảy nước mắt, hoa mắt, rụng tóc, uớt qui đầu...

Có các bệnh kẽ trên đều dùng « Lưỡng nghi bồ thận » số 20 của Lê-huy-Phách các bệnh khỏi hết — sinh khí cố tinh, khỏi bại thận, khỏi di tinh, khỏi mộng tinh, khỏi hoạt tinh, khỏi bệnh liệt dương, chắc như vậy !

Lưỡng nghi bồ thận số 20 của Lê-huy-Phách là một thứ thuốc bồ thận hay nhất ở xứ này. Giá 1p.00 một hộp.

Đàn bà bắt điêu kinh

Dùng thuốc Lê-huy-Phách hay nhất

ĐIỀU KINH CHỦNG NGỌC số 80 giá 1p.50. Các bà có bệnh bắt điêu kinh, khí lén tháng, khí xuống tháng, huyết ra tím đen, có khi ra khí hư nữa. Trong người bần thần mỏi mệt, kém ăn, ít ngủ, hoa mắt, ứ tai, đau bụng khi hành kinh... dùng thuốc Điều kinh chủng ngọc số 80 của Lê-huy-Phách, kinh nguyệt điêu hòa, tốt cho sự sinh dục, mau có thai nghén.

ĐIỀU KINH BỒ HUYẾT số 21 giá 1p.00 — Các cô kinh hành sai hẹn, tháng cò, tháng không, da vàng, quăng mắt thâm, người nhọc mệt, dùng Điều kinh bồ huyết số 21 giá 1p.00, kinh hành đúng hẹn, da dẻ hồng hào, khỏe mạnh luôn luôn, tăng thêm vẻ đẹp.

Thanh niên cứu khò hoàn

Trị tận gốc các bệnh Lậu !

Một thứ thuốc lậu hoàn toàn linh nghiệm, hay hơn hết thảy các thứ thuốc Tây, Tau, Ta, đã có bán từ xưa ở xứ này. Thuốc này có đặc tính chữa các bệnh Lậu : không cứ là kinh niêm hay mồi mắc, tức buốt hay ra mủ, bệnh Lậu phải lại hay phải nhiều lần, bệnh Lậu có nhiều biến chứng nguy hiểm, bệnh Lậu ở đàn ông, đàn bà hay đàn bà có thai đều dùng Thanh Niên Cứu Khò Hoàn số 70, giá 1p.20, dùng được nhiều ngày, khỏi tuyệt nọc các bệnh Lậu. Thứ thuốc Thanh niên cứu khò hoàn này hiệu nghiệm phi thường. Các ngài hãy hỏi những người đã dùng qua rồi sẽ biết.

Nhà thuốc LE HUY PHACH

18 Boulevard Gia-Long (phố Hàng Giò) — Hanoi

Khắp các tỉnh : Trung, Nam, Bắc, Ai-lao, Cao-mèn đâu đâu cũng đều có đại lý bán đầy các thứ thuốc của nhà thuốc Lê-huy-Phach

*fumer le Job
ou ne fumer pas*

Biểu vé sô Đông-Dương

và thi hành hạn đặc biệt từ nay đến 5 Novembre

Mua một biểu một

Nhà thuốc AN-HOA 20 Hàng Than Hanoi nêu danh về khoa chữa bệnh Lậu, Giang-mai, Hạ-cam, Tê-phù, dân bà sảo hậu phu và bệnh nghiên thuốc phiện lại mới nghiên cứu ra thứ thuốc lậu mủ, công hiệu là thường nhất định đặt tên là « Thuốc lậu 1939 » bắt cứ mọi lâu, thật nhiều mủ cũng chỉ 2 ngày thì sạch, dễ uống, không đau bụng đi ngoài, không buồn nôn. Muốn để hết thảy các bạn thành niên biết sự linh nghiệm cấp kỳ của thứ thuốc này, nhà thuốc nhất định thi hành lệ « Bán một biểu ve to, ve nhỏ biểu ve nhỏ ». Sau khi dùng thuốc An-Hoa khỏi hẳn, bệnh nhân chỉ phải biểu lại nhà thuốc một bức thư khen kẽ rõ trước đã dùng những thuốc nào mà không khỏi sẽ được biểu mộ - vé số Đông-Dương.

Mấy thứ thuốc sau đây đều bán nguyên giá

Thuốc cấp cứu « Cứu Tiên Hoàn » Op40 chữa bí đái, đái giắt 15, 20 phút khỏi ngay. Nếu đái ra máu đặc hay loảng buổi phải dùng ngay thứ « Tiên huyết linh đơn » Op50 với 1 hoàn « Cứu khò » Op30 sau mấy giờ chỉ hắc máu. Sau khi khỏi lậu nước giải có nhiều vẫn tráng giải loạn poán, đái nóng, ăn độc giao hợp lại dinh vịt quy đầu, bệnh như phục hắc, phải dùng « Bạch chỉ hoản » số 9 Op20 sẽ thấy đái ra nhiều vẫn và hết hẳn. Nước giải trong veo, sau dùng luôn vài bồn ngày « Tuyệt trùng lậu » số 5: Op20 thì tha hồ ăn độc không phát lại.

Thuốc An-Hoa chữa nghiên có tài vô địch

Thuốc dễ uống, không vật, nhẹ 2, 3 chai, nặng 6, 8 chai. Bán lẻ Op50 một chai. Sau khi khỏi phải dùng ngay 4, 5 ngày « Sâm Nhung Trữ Cân Giới Yên », hộp 10 Op00, nhỏ 1p20. Chủ nhân đã chữa cho nhiều quan đại thần nên đã được thường « Nhị hạng ngã tiền » từ 1937. Muốn để hết thảy bạn nghiên khỏi lầm thuốc Cai An-Hoa với những thứ thuốc nói khéo bẩn hiệu lại cho phát hành hai vạn cuốn « Bả Yên Hà » để biểu không.

ĐẠI-LÝ : Saigon : Mai-linh. PhnomPenh : Võ lý Tong, Quý-Lợi A. Haiphong : 60 Doumer. Cần thêm nhiều đại-lý.

Uốn tóc điện đều các kiểu

Sửa răng trắng đều, đẹp

Sửa người, sửa mặt bằng máy diện Âu-Mỹ

MỸ-VIỆN AMY
26, PHỐ HÀNG THAN — HANOI

Quần áo dệt CéCé có đủ các hạng

Chemisette — Maillot de bain — Pull'over.
Gilet croisé — Gilet dame — Blouson.
Veston — Slip — Mi-bas sport — Bas
Scout — Chandail — Combinaison enfant.

Mua buôn, xin hỏi hàng dệt

Cu Chung

100, Rue du Coton

HANOI

Vi trùng nào nguy hiểm nhất?

Bệnh Lâu, Giang-Mai, Hạ-Cam đều có những giống trùng rất độc, làm hại thể chất (Mộng, di-tinh, đau lưng, đau xương, rụt gân, Lở loét, v.v...) và nguy cả tính thản) Nọc độc làm di lỵ đến nỗi giòng. Chỉ có :

ĐỨC - THỌ - ĐƯỜNG

181, ROUTE DE HUẾ - HANOI

Tất phương pháp chữa bệnh cho đến cách chế thuốc là cam đoan chữa được khỏi rất nọc. Thuốc lậu Op.60, Giang-mai Op.70, Hạ-cam Op.30 một hộp, uống một ngày.

Có đại lý ở các tỉnh,

Mời các ngài tới nếm
các món ăn Tú-Xuyên

tại

Cao lầu Tú-Xuyên

82, HÀNG TRỐNG, HANOI — GIẤY NÓI SỐ 394

Sẽ được vừa ý vì MÓN ĂN NGON
Cách tiếp lịch sự — Nhận đặt tiệc

CON CHIM

PHÒNG TÍCH

THUỐC HAY NỘI TIẾNG KHẮP ĐÔNG-DƯƠNG
GIẤY KHEN RẤT NHIỀU, CẨM ƠN THẬT LÂM

Khi đầy hơi, khí tức ngực, chán cơm, không biết đói, ăn chậm tiêu, bụng vỗ bịch. Khi ăn nồng rồi thì bay q (q hơi hoặc q chua). Thường khi tức bụng khó chịu, khi đau bụng nôi hòn, khi đau lưng, đau ran trên vai. Người thường mồ hôi, buồn bã chân tay, bị lão nám sắc da vàng, da bụng dày. Còn nhiều chứng không kể xiết.

Liệu một bận uống Op.25

Liệu hai bận uống Op.45.

VŨ-DINH-TAN Ấu tú kim tiền năm 1926 — 178 bis Lachtray, Haiphong
Đại-lý phát hành toàn tỉnh HANOI : AN-HÀ 13 Hàng Mây (Cuivre) — Hanoi
Đại-lý : Bát hành khắp Đông-Dương : NAM-TÂN 100 phố Bonnal — Haiphong

Có linh 100 Đại-lý khắp Hanoi và khắp các tỉnh Trung, Nam, Bắc-kỳ, Cao-Mèn và Lào có treo cài biển tròn

Ưa nhìn thay ! Đôi mắt ày

Lời khen cô gái mĩ miều, đã thoát ra tự trái tim, không thè nǎo ngăn giữ được, đó là một phần thường đích đáng cho cô, bởi vì mắt xanh cô đã biết chọn lấy son bôi môi GUITARE rất bền, rất tốt, rất « ăn » với kem Kiss-e-fix, dùng cả ngày cũng không phai, hồn nhau nghĩa bạn cũng không sao hết. Sáp son GUITARE có 16 màu khác nhau, màu nào cũng chơi lòe và tuyệt mĩ. Bán cũng có bán : 2p 50, 1p 20 và Op.65 Mua thử một ống Op.30.

Đại-lý độc quyền khắp Đông-Dương :
COMPTOIR COMMERCIAL 59, phố Hàng Gai — HANOI

HAIPHONG : Có bán ở hiệu ĐÔNG-QUANG 48, Bd. Amiral Courbet

CIVÍNSÓ

Người

Chì tại bộ râu áy

O' Saigon, có một thầy thư ký vừa
mới nồi dạo như một đứa
hát có tiếng.

Khâm-thiên — Các nhà hát
được phép mở đến 3 giờ sáng.
Các chủ cò đầu ăn mừng. Các ông
lang bán thuốc hoa liêu cũng thế.

Haiphong — Bü-vän-Cáp 22
tuổi vào xoáy thuốc Bắc và 13 hộp
thuốc hoán ở một hiệu bào chế.
Bị dẫn về Cầm hàn vừa cười vừa
khai thẩy cửa hiệu ngõ, vào lấy
choi ít thuốc để bán lấy tiền đi
danh chén! Nói xong hàn ngả mũ
chào ông Cầm rồi quay ra, nhưng
ông này cố niu hàn lại ở chơi sở
Cầm, chờ mắng người lính tiễn
hắn sang nhà Pha.

Nam-ky — Một người làm công
cho một hãng xe biển thủ 300 p 00
và láy cắp một cái ô-tô, của hãng
ấy. Điều ra tòa, anh ta khai vì
Hitler mà mình phải biển thủ.
Không có Hitler, không có chiến
tranh. Các hàng vẫn bán chiu,
anh ta vẫn mua chiu được như
thường và vẫn không phải biển
thủ. Quan Tòa hỏi: « Thế còn cái
ô-tô láy cắp? » Anh ta phát
khùng lên trả lời: « Lại không còn
tại Hitler thi tại ai nữa? ».

Tin này truyền đi, tất cả bọn ăn cắp, đi lừa mới vỡ dugên cớ tại sao chúng phải đi lừa, ăn cắp.

Khâm-thiên — Về luật quá 12
giờ không được hát, nhiều quan
viên đã lim mưu đối phó. Họ đón h
vừa đến nhà cô đầu là hát liền...
Xong rồi, còn thừa thi giờ họ mới
nói truyện, uống rượu, ăn hoa
quả... Nghĩa là họ bắt đầu làm
ngay cái việc mà trước kia họ làm
sau trót. Như thế họ vẫn hát như
thường, có thiết gì đâu?

Hà-nam — Một người xung là
uby viên hội « Ích quẽ lợi dân »
đến tống tiền lý trưởng Cầm, đòi
100 p. 00, nếu không đưa, hắn sẽ
ám sát em gái Cầm. Người có ich
cho em Cầm và có lợi cho Cầm
ấy, đã được mời vào tù mấy
tháng để dù thi giờ mưu những
việc ích quẽ lợi dân khác.

của Tô-Tử

Dā có bán :

ĐÔI BẢN

Còn một số rất ít :

gjá 0\$55

HỒN BƯỚM MƠ TIỀN	0\$50
ÔNG BỒ BÈ	0. 10
THOÁT LY	0. 55
NẮNG TRONG VƯỜN	0. 85
GIÓ ĐẦU MÙA	0. 35

ĐỜI NAY XUẤT BẢN

Sō187 ~~X~~ Tr. 4

CÂU CHUYỆN

hàng tuần

bé tốt đẹp. Đó là không kẽ việc làm
hái lông các nhà đúc súng và buôn
đan, một phần tử của nhau loại nữa.

Ngựa các bà

NGUỒI ta thường bảo : việc tôn
tự do tin tưởng. Nhưng hai chữ
tôn giáo, ta không nêu cho nó một
ngolia rõ ràng quá độ : những việc bà
cô ông mồm, những việc ma, quỷ, chỉ
là việc mê tín dị đoan mà thôi. Mà
nhưng việc ấy, hồn phán ta là phải
nói đến, vì nếu đề im, rất là có hại.
Thí dụ như việc rắn thần ở Cẩm
Phả Nguyễn & chôn núi Độc-thông, có
một ngôi đền mà người ta đồn là linh

thiêng lâm. Và gần đây, một người
đàn bà tên là Dũng & cạnh đèn, mười
giờ tối ra sân bị một con rắn dài độ
ba thước tay, mình lớn bằng cái bình
tích bò đếu quấn chặt lấy. Bác ta sợ
quá, đứng dậy ra kêu cứu. Chồng và
hàng xóm đồn ra. Nhưng họ đều hết
hồn. Nhưng không phải sợ cho bác
Dũng già, mà là sợ con rắn ! Chồng bác

Hoàng Đạo

NHỮNG VIỆC CHÍNH TRONG TUẦN LỄ

Ông Toàn quyền về những đạo nghị định
án định việc làm thuốc Bắc, thuốc Nam.

Các nhà cõi đầu có thể tiếp khách
tới 2 giờ sáng, tuy chỉ được phép đánh
trống tới 12 giờ đêm, song không được
lou khách lại ngủ đêm ; mục đích đó
chỉ cốt để ngăn ngừa nạn mồi dám.

Nam phương hoàng hậu đã trở về
nước cùng với hai công chúa Phương
Mai, Phương Viên và Hoàng tử Bảo Long.

Những ngày khánh tiết từ nay ngoài
cõi Pháp sẽ cho treo cả cờ Anh để tỏ lòng
đoán kết với đồng minh.

Các bác sĩ và y sĩ Đông-dương sẽ
được chuyển sang ngạch y sĩ Pháp theo
như trật bay hạng hợp với sĩ lương.

Các trường học ở trong Trung từ
nay sẽ thêm môn học phòng thủ tự động
để phòng tránh nạn máy bay. Mỗi năm
học dạy 12 giờ, xen vào những giờ dạy
thủ công.

Từ nay kho bạc chỉ trả tiền cho
những công chức lương từ 600đ. trả
xuống ; những người lương trên 600đ.
phải lĩnh ở Đông-dương ngang hàng.

Những nhà thầu khoán và công cấp
hàng hóa, vật liệu cho công sở thi tiền
trên 3000đ. phải lĩnh ở ngân hàng, dưới
3001. được lĩnh & kho bạc.

định tìm cách đánh con rắn thì láng
giềng can với can vàng, nói rằng đó
là rắn thần, chờ đánh mà bị chết oan.
Bác ta dừng tay lại, nghĩ đến những
chuyện khống khiếp người ta đồn.
Người ta đồn rằng những ngày rằm
mồng một, có một con rắn lớn bò đến
sân đèn, khi bò lên mái nhà khi quấn
vào cây to ở cạnh đèn, và thấy động,
nó cũng không bò đi. Người ta đồn
nó là ngựa của các bà chúa, ông hoàng
về châu, ai mà đánh nó sẽ bị ốm liềng
siêng, ta lẽ cho hậu mới lành. Thực
ra có lẽ nó quen ngửi mùi hương nên
nó đến, nhưng bác Dũng già có biết
đâu, nên nghĩ lại mà sợ ông thần rắn,
rồi không dám đánh nữa, cứ để mặc
nó quấn vợ ! May sao bác Dũng già
lại không sợ ông thần ấy ; bác không
thấy ai dám giải nguy cho mình bèn
đánh vao cầm đuôi rắn gõ lẩn ra rồi
đến khúc đầu thi vung ra một cái
mạnh. Rắn bị ném ra rơi xuống đất
rồi bò đi, ung dung, không ai dám làm
gì cả.

Ấy câu chuyện là thế. May mà không
phải là con rắn hổ mang hay một con
rắn độc, nên bác Dũng còn sống sót.
Nếu không, thi có lẽ nọc độc của rắn,
bọn dân mê tín kia cũng đã cho là
nọc thần rồi. Họ chỉ quên mất một
diều rằng là thần mà có nọc, thi cũng
là một là thần nên diệt ; mà bà Chúa,
ông Hoàng nào lại lấy rắn làm ngựa,
đều là những quái vật đáng trừ, là
kè cả con ngựa quý hóa của họ nữa.

Hoàng Đạo

HƠN tuần lễ nay chiến tranh
như ngừng trệ lại, trên
khắp các mặt trận lúc,
không, thủy.

“Ở phía tây không có gì lạ ! ”
Yên lặng. Thỉnh thoảng đại bác
đối bên bắn nhau không dữ dội
lắm. Đó là tóm tắt tin tức ngoài
mặt Pháp-Đức.

Máy bay Đức cũng không thấy
bay sang Anh ném trái phá nữa.

Và tàu ngầm của Đức hình như
biển đi đâu mất cả.

Ta có cảm tưởng như đôi bên
ngừng thở... chờ đợi... Chờ đợi
gi ?

Người ta đồn, chỉ đồn thôi,
rằng Đức sắp tấn công một trận
lớn, một trận kinh thiên động
địa. Nhưng người ta vẫn chờ đợi.
Trận ấy vẫn chưa thấy nổ bùng.

Bên Đức cũng chờ đợi — mà
đây thì không phải tin đồn nữa —
tin tức dự án sửa đổi luật trung
lập bên Hoa Kỳ. Vì dự án ấy đã
được Thượng, Hạ nghị viện Hoa
Kỳ chuẩn y và thống lĩnh Roosevelt
đã ký cho thi hành rồi.

Bây giờ Anh-Pháp chỉ còn chờ
đợi máy bay và súng đạn ở các
xưởng kỹ nghệ Mỹ để chờ qua
Đại Tây Dương.

Các nước trung lập thì chờ đợi
tin tức sự hăm dọa của Đức.

Mấy hôm nay, các nước trung
lập lại còn được Đức nói bắn tin
cho biết rằng Đức sắp sửa đánh
một trận hết sức vô nhân đạo.
Anh đồn rằng Đức dọa nạt khoác
lác, chử chảng có thể có những
trận vi trùng hay hóa học như
người ta vẫn tưởng và lo sợ hãi
huyền.

Nhưng chờ đợi thi người ta
vẫn chờ đợi.

Trong khi ấy, các nhà ngoại
giao chẳng chịu ngồi mà chờ đợi
suông. Ta thấy họ hoạt động riết
lâm.

Trước hết ta phải lưu ý đến cái
anh chàng Von Papen, đã mang
phen sang Thổ, và lại vừa qua
Ankara một lần cuối cùng, trước
khi, giữa đường ghé vào kinh
thành Sofia. Vậy Papen còn sang
Thổ làm gì thế, vì nay Thổ đã
ký hiệp ước binh bì với Anh-Pháp
rồi ? Người ta không khỏi lo lắng
mỗi khi thấy Papen hành động
một việc gì. Vì người ta còn nhớ
rằng chính Papen đã làm nhiều
việc bí mật và ám muội ở Mỹ trong
trận 1914. Người ta cũng không
quên rằng chính Papen đã dựng
nền tảng sự hợp nhất Địa-Áo,

và hiệp ước Đức-Nga chính là
một công trình của Papen.

Nhưng chắc chắn lần này
Papen phải thất bại ở Thổ.

Đồng thời, Ý hành động.

Cái chi đỗ bá bằng ngoại giáp
của Ý xem ra cũng to tát lắm : t
muốn hợp tung các nước Balkans
thành một khối trung lập. Hiện Ý
đã ký hiệp ước bắt xâm phạm với
Hy-lạp và đương rực rịch ký một
bản hiệp ước tương trợ với Bao.
Còn Nam-tu-lập-phu thì trước sau
vẫn thân với Ý, vì một lẽ rất giản
dị là không thân không xong. Với
Albanie vừa chiếm, Ý như cái kim
mở cắp Nam-tu-lập-phu giữa.

Nhưng công cuộc của Ý có nhiều
trở ngại : Ngay hiềm nhất là vua
đế Lô-mã-ni. Trước hết Lô không
chi trả đất cho Hung và Bảo. Như
thể khó lòng có thể có một hiệp
ước vững bền giữa ba nước ấy
được. Hai nữa Ý rất lo về ván-dè
Bessarabie. Vì Nga có thể, vì hạt
Bessarabie, dãy quân đánh Lô.
Lúc đó cái khối trung lập Balkans
không những mất địa vị trung lập
mà còn tan nát nữa là khác.

Sau hết, hiện các nước Balkans,
nhất là Thổ và Lô, còn đương
ngờ vực Ý, cho Ý không thể dừng
trung lập mãi được, thế nào cũng
sẽ vào phe với một bên. Lúc đó
những nước trung lập Balkans
tất sẽ bị Ý lôi kéo cùng vào một
phe với mình. Nghĩ thế không
phải là không đúng. Và Thổ và Lô
lại đã được Anh hứa, bên vục
nếu bị xâm lấn, nghĩa là đã hùa
vào phe Anh-Pháp rồi.

Tuy việc ngoại giao của Ý đương
hàng hai tiến hành, người ta
vẫn đoán khó lòng hoàn toàn đặc
thắng được.

Nhưng Ý hành động chống lại
nước nào ? Đức hay Nga ?

Hay chỉ cốt hành động để giàn
thêm thế lực ở Địa trung hải ?
Hiện giờ chưa thể biết rõ được.

Ở phía bắc thì tình thế Nga-
Phần đã bớt găng. Là vì Phần
vẫn cố nhượng bộ. Có sức mạnh
thì mới mong đặc thắng về ngoại
giao được. Phần-lan cầu cứu
Thụy-diên, Na-uy nhưng liệu hai
nước này có đủ sức mạnh để ủng
hộ việc ngoại giao của nước láng
giềng không ?

Người ta vẫn chờ đợi kết quả
các công cuộc trên kia.

Người ta chờ đợi và người ta
như quên đánh nhau.

Nhưng người ta không quên
hắn đấu !

KHAI-HUNG

L

(

Có
không?)
Câu hỏi
rồi, nhữ
Tàn vỡ v
người ch
Tim t
tôi như
trần lê
Tôi n
— Cả
đồng.
Tàn
hắn b
Nhưng
rồi. Cá
cho h
giờ T
Tàn
rồi l
một c
Tru
“ thô
một
xác t
một
T
dứn
T
lại,
nhữ
L
L
T
đà
tr
că
t
đ
◆

“CHÀNG” VÀ “NÀNG”

HIỆN GIỜ, dè thuật truyện, chép truyện, phao nhiều các văn sĩ, các nhà tiêu thụyết văn dùng hai chữ đại danh từ « chàng » và « nàng », tuy trong khi chuyện trò họ không nói tới hai tiếng ấy.

Có người cho chàng và nàng không thiết thực và không thành thực nữa. Họ nhất định tránh hai chữ ấy. Vì thế trong văn của họ, (theo ý tôi) lùng củng, lòng thông những « anh ấy », « chị ấy », « ông ấy », « bà ấy », « ông ta, bà ta », « người ấy ».

Khoảng ba, bốn tháng trước khi từ trần, Tân Đà, trong câu chuyện văn chương, có ngỏ với tôi rằng « chàng » với « nàng » làm cho tiêu thụyết của tôi có giọng hơi quê. Tôi cảm lồng thảng thẩn của thi sĩ và cùng bạn dề cố tìm một chữ bớt quê thay vào. Rút cục, chúng tôi đến cười xòa.

Sự thực, trong tản văn của Tân Đà, ta rất ít gặp hai chữ « chàng, nàng »; mà « anh ấy, chị ấy, ông ta, bà ta », ta cũng ít thấy dùng. Thành thử văn tôi nghĩa và khó hiểu quá. Ai đã đọc những truyện Liêu-Trai do Tân Đà dịch ra quốc văn chắc phải nhận rõ, điều này. Vả, chẳng một Tân Đà bỏ đại danh từ. Phân-nhiều các văn sĩ trong phái nho học có điều đều có cái lối văn quá văn tắt, quá gọn gàng y như văn Luận ngữ vậy. Cứ mở quyển « Nam-hải-dị-nhân » của Phan-kế-Binh ra đọc, ta sẽ thấy lối văn không đại danh từ nhan nhản khắp các trang. Đây, không cần lựa chọn, một đoạn kiều mẫu trích trong truyện « Trần-bình-Trong »:

« Năm Cảnh-hưng thứ nhất (1740), được cử làm giám sát ngự sử, một khi ở kinh về, ngủ lợp láng Hoàng-Xá, huyện Kim-thanh, trông thấy một người nằm nấp trong đồng cùi, bắt ra tra hỏi, thì là tướng giặc tên là quân Giò... »

Không còn thể khô khan hơn được nữa.

Tà thử kê ra đây tất cả những đại danh từ mới, cũ « đứng » vào

vào hàng thứ ba « theo như văn Pháp các nước bên Âu châu, xem trong văn chương chữ nào có thể thay cho chữ « chàng » được.

Trước hết ta hẳn phải nghĩ đến chữ Nô dùng trong khắp nước Nam và trong khắp các giai cấp. ta thấy ngay rằng đó là một tiếng mà người trên dùng dè lờ người dưới. Cái nghĩa thấp kém của tiếng « nó » khiến tôi ngờ rằng chữ ấy cõi rẽ ở chữ « nô » (nô lè, nô ti). Ngày nay người ta nói: « Thưa ông, thằng ở bờ nhà đi rồi. » Và ngày trước có lẽ người ta nói: « Nô bờ nhà đi rồi. »

Dần dần « nô » đã trở nên « nó » và thành một đại danh từ.

Vậy có nhiên « Nô » không thể thay « chàng, nàng » được.

Chữ « Hắn » đã bớt làm hèn kẽ bị nói đến, nhưng vẫn còn có nghĩa khinh miệt. Ta không thể viết: « Hôm qua tôi gặp thầy giáo cũ của tôi ; hắn bảo tôi rằng... »

Biết đâu thủa xưa, về đời Hồng-Bàng chẳng hạn, « hắn » lại không chỉ là tiếng đại danh từ thường dùng, như « il, elle, lui » trong Pháp văn, và « ta, peis (tha, bi) » trong văn Trung hoa. Nhưng từ ngày nay người kiều cách, hay ninh hót bày đặt phân biệt gọi « cụ lón ấy, quan lão ta, cụ ấy, ông ấy, anh ấy, chị ấy, thằng ấy, con ấy, » từ ngày minh bắt đầu theo tôn ty trật tự cả ở cách xưng hô, cả ở trong lời nói, thi nghĩa chữ « hắn » lụt nhiên và dần dần bị hạ thấp mãi xuống cho tới cái nghĩa « khinh miệt » ngày nay.

Ở trong Trung (nhất là vùng Thanh-hóa) tiếng « hắn » tuy không hẳn được dùng ngang bằng với tiếng « il, lui », nhưng người ta dùng dã rộng và bao hơn ở ngoài Bắc. Vào Sầm sơn nghe mát, ai không được nghe những câu tương tự như câu này của chị hàng cá: « Hắn còn ngáp thế mà ông bảo hắn uốn ! » Hay câu này của người coi trại: « Cây này à, trồng hắn rát đẽ, hắn mọc đầy ở các bờ giậu. »

Đó có lẽ là một dấu vết xưa còn lại, và có thể chứng rằng tiếng « hắn »

V SON

XÈ XÃ — Sao họ bán bánh rán lại phải che cái lưới sắt ra ngoài thê nhí bác Lý ?

LÝ-TOEΓ. — Sao bác ngó ngắn thế, dè họ che vi trùng chứ sao ?

nguyễn trước là một đại danh từ dùng để thay chung người và vật như hết những chữ il, elle, lui trong Pháp văn.

Trong đời Lê, người ta dùng chữ « Nghỉ ». Không hiểu sao chữ ấy lại bị xóa bỏ hẳn, không ai nói và viết nữa. Và nếu không có câu Kiều « Gia tư nghỉ cung thường thường bậc trung » thì có lẽ chữ ấy, không còn vết tích gì trong quốc văn đối với phần đông văn sĩ hiện thời. Vả chữ « nghỉ » trong câu Kiều, người ta cũng vẫn thường đọc là « nghỉ » mà thôi.

Thiết tưởng nếu bây giờ chúng ta liều và bạo, thi chúng ta có thể dùng chữ « nghỉ » ấy thay cho chữ « chàng » và chữ « nàng » được. Vì lâu ngày không dùng đến, ta không còn biết rằng chữ « nghỉ » có hay không có cái nghĩa thấp hèn, khinh miệt như chữ « nó » và chữ « hắn ». Vậy ta có thể cứ gán cho nó một nghĩa chung không cõi ng không phạt như những chữ il, elle, lui.

« Một ông cụ già chồng gagy đi đến. Nghỉ dừng lại ngắm nghĩa cảnh sống. Bỗng nghỉ thở dài... Giữa lúc ấy, một chiếc ô to lồng lẳng dỗ lại bên đường. Từ trên xe một bà bước xuống ; nghỉ đến gần ông lão... »

(Kỳ sau đăng hết)

Khái Hưng

Đoàn Ánh sáng cảm ơn

Đoàn Ánh-Sáng có lời trân trọng cảm ơn ông Công sứ Chapolard, ông Tuần phủ Lê-định-Châu, các công chức và tu gia tỉnh Hưng-yên đã vui lòng cõi động và mua giúp gần 600 vé Tombola Ánh-sáng trong khi Ủy viên của Đoàn xuống bán hôm 2 Novembre 1939.

Chúng tôi lại xin cảm ơn riêng ông Vũ-văn-Quế, chủ hiệu sách Phúc-lai-Thành đã tiếp đãi chúng tôi một cách rất ân-cần, các bạn: Lâm Minh, Lý Minh, Bùi-hữu-Giao đã giúp Đoàn đại biểu rất nhiều việc.

Đoàn ÁNH-SÁNG

Cuộc thi bơi thuyền

Hội « Đàm-Vạc » có lời bá cáo cho ai muốn dự « Cup » biết rằng: Vì ngày nghỉ 11 novembre bị hãi di nên cuộc thi sẽ hoãn lại ngày hôm sau 12-11-39 là ngày chủ nhật.

Hội « Đàm-Vạc » cũng xin nhắc lại rằng: Hôm ấy sẽ có hai cuộc thi một cuộc riêng cho dân bà (600 thước) và một cuộc riêng cho dân ông (1.000 thước) — Thi xong đến tối sẽ có nhiều cuộc vui như xé đèn trên mặt hồ, thi thuyền kết đèn, đốt cây bông, khêu vũ trên Đàm-Vạc v.v.

Hội ĐÀM-VẠC

BÃ CÓ BẢN

Khi chiếc yếm rơi xuống

TIÊU THUYẾT của TRƯƠNG - TỬU

Sách đã được chính phủ duyệt y.

Sách in đẹp - Bìa có vẽ, in litho 7 màu - Giá 0p.20 một cuốn
(có thể gửi trả bằng tem, trước phí thêm 0p.21 một cuốn)

MINH - PHƯƠNG xuất bản

Các nhà Tông đại-lý phát hành :

Toàn xít Bắc-kỳ : M. TÔ - VÂN - ĐỨC, LIBRAIRIE CENTRALE

110, Rue du Pont en Bois, Hanoi

Toàn xít Trung-kỳ: M. LÊ-THÀNH-TUẤN, 119 Rue Gia-long, Huế

Nam-kỳ, Ai-lao, Cao-mèo : Xin giao thiệp thẳng với nhà

Xuất bản MINH PHƯƠNG, 15 A, Cité Văn Tân, Hanoi

Sách này không gửi bán ở các đại-lý cầm trai tiền. Khi mua ai muốn mua xin gửi

voucher trước bão dâm. Ai mua sau 15/12/39 sẽ không được đổi trả lời

GRANDE EXPOSITION

de tissus Anglais dernier cri pour

HIVER 1939

chez LEMUR

14. RUE DES CUIRS - HANOI

L'homme difficile y trouvera
sûrement son choix

«Nghệ thuật đọc sách»

(Tiếp theo kỳ trước)

Quy tắc thứ ba, là phải biết chọn lựa những sách đọc. Đối với mỗi tri thức lại hợp những thức ăn riêng. Chúng ta phải tập nhận biết những tác giả nào là *của chúng ta*. Họ sẽ khác hẳn những tác giả của các bạn hữu ta. Trong văn chương cũng như trong ái tình, người ta thường ngạc nhiên về sự lựa chọn của kẻ khác. Chúng ta bằng trung thành với cái gì hợp với chúng ta. Trong việc này, chúng ta là những người xét đoán đúng nhất.

Quy tắc thứ tư, là phải gảy chung quanh những buổi đọc sách của chúng ta, những lúc nào mà sự đó có thể được, cái không khí trầm ngâm và kính trọng vẫn bao bọc một cuộc hòa nhạc hay, hoặc một buổi lễ cao quý. Đọc thoáng qua một trang, ngừng lại để trả lời ở máy nói, cầm lấy sách trong khi trí nghĩ dè ở đầu đầu, rồi lại bỏ giở đến ngày mai, như thế không phải là đọc. Người biết đọc sách (hay thật là người đọc sách) hay dành cho mình những buổi tối dài và có một mình; họ dành cho một nhà văn rất yêu quý nào đó, tất cả băn khoăn của một ngày chủ nhật mùa đông; họ biết cảm ơn những cuộc đi xa bằng xe hỏa vì đã có dịp đọc lại một hối tiếc của Balzac, của Stendhal, hay tập «Les Mémoires d'Outre-tombe» (của Chateaubriand). Họ cảm thấy một cái thú cưng sâu sắc khi đọc lại một câu, một đoạn mà họ thích (ở Proust, đoạn «cây cà», hay «cô bé Madeleine, ở Tolstoi, đoạn «đinh hôn» của Lénine), như người mê âm nhạc lúc chờ đợi trong bài Petrouchka của Stravinsky, đoạn cái «dẽ mục» của Nhà thần thuật».

Sau cùng, *quy tắc thứ năm*, là phải tự làm mình xứng đáng với những sách giá trị đó, bởi vì trong việc đọc sách cũng lựa như trong các quán trọ Y-pha-nho, và trong ái tình: người ta chỉ tìm thấy cái gì mình mang đến.

Docteur

Cao Xuan Cam
de la Faculté de Paris

CHUYÊN TRỊ:
BỆNH HOA LIỀU và NỘI THƯƠNG
Khám bệnh tại:
153, Henri d'Orléans — Hanoi
(Phố cửa Đông, cạnh hội Hợp-Thiện)

Sách «Nói chuyện nuôi con» của bác sĩ làm có bán tại hiệu Nam-Ký
phố Bờ-hồ, 17 Francis Garnier,
Hanoi. Giá 0p.35 một quyển

Sự diễn tả những tính tình chỉ đáng chú ý đối với những người đã cảm thấy, hay những người hãy còn trẻ, chờ đợi cái này nói với lòng hy vọng và lo sợ. Không còn gì cảm động hơn thấy một người thanh niên, năm ngoài chỉ chịu đọc những truyện phiêu lưu, bỗng tự nhiên dám ra rất ham thích Anna Karénine (một tiêu thuyết của Tolstoi) hay Dominique (tiểu thuyết của B. Constant), bởi vì đã hiểu biết thế nào là cái hạnh phúc và cái đau đớn của tình yêu. Những người ta hoạt động là những độc giả biết thường thức của Kipling, những nhà chính trị tài là độc giả của Tacite hay của Retz. Thật là một cảnh tượng đẹp khi trông thấy Lyautey, sau ngày mà một chính phủ bất công đã cất mìn xú Maroc của ông, dám minh vào việc đọc Cariolan của Shakespeare Nghệ thuật đọc sách. Ấy chính là một phần lớn, cái nghệ thuật tìm thấy cuộc đời trong những cuốn sách và hiểu biết cuộc đời hơn nhờ về sách.

T. L. lược dịch
André Maurois
(Über Art de Vivre)

Vài lời nói thêm

Lược dịch và trình bày cái «nghệ thuật đọc sách» trên này, chúng tôi tưởng giúp ích cho nhiều bạn ngày nay muốn tìm trong các sách câu trả lời cho những ý nghĩ bắn khoan hay những vấn đề khó giải quyết của mình. Đọc sách hiện giờ đối với chúng ta là cái phương pháp hay nhất — nếu không phải là độc nhất — để hiểu biết thêm. Ta vẫn thường hay nói: xem rộng biết nhiều; tôi tưởng chữ rộng và chữ nhiều & dày chưa đủ ý nghĩa. Điều cần không phải là xem nhiều, nhưng mà là hiểu biết những cái gì mình xem. Từ trước tới nay, khi còn ở nhà trường cũng như khi đã ra khỏi, không có ai chỉ bảo cho chúng ta biết những cách thức đọc sách. Thường thường là bắt được quyền nào đọc quyền ấy, không có một tí chọn lựa nào cả, mà cũng không biết chọn lựa thế nào. Bao nhiêu thời giờ, bao nhiêu công phu đã mất đi vô ích! Sự đọc sách của chúng ta sẽ ích lợi gấp mười lần hơn lên, nếu từ trước chúng ta đã biết đọc có phương pháp hẳn hoi, có một cách thức để tìm biết.

Tôi muốn các bạn chú ý đến câu của André Maurois ví sự đọc sách với những quán trọ Y-pha-nho: chúng ta chỉ tìm thấy ở đó cái gì chúng ta mang đến mà

Lò làng

Hôm nay ra đứng trông sao,
Gió chiều nghỉ mát phương nao chưa về;
Buồn thương vướng ở ngọn tre,
Nhớ nhung chiếm cả bên kia cánh đồng

Thuyền nhẹ lướt trên sông,
Lảng lơ, có lái nhìn không thấy bờ.
— Không quen, thường gặp không ngờ,
Bên nhau, nào có bao giờ... biết nhau!

Gió về..., trăng đã lên cao.

VĂN-BÌNH

thôi. Như thế là nói rằng chính cái tâm hồn và trí thức của ta mà chúng ta tìm hiểu qua những cuốn sách đọc. Sự được hoan nghênh của những tác phẩm nồng nỗi vô giá trị, của những truyện kiêm hiệp thần tiên, có thể giảng bởi lẽ không phải chính cái tâm hồn của ta mà chúng ta muốn biết, nhưng chính là một sự quên lãng, một thê ảo tưởng mà chúng ta muốn theo đuổi để an ủi cái hèn kém của mình. Chúng ta không phản đấu, nhưng mà tránh.

Một điều nhận xét nữa, khiến cho chúng ta nhiều lúc ngạc nhiên, và lúc nào cũng buồn rầu: là việc nhiều nhà văn của ta đọc sách chỉ thích lấy bản của tác giả, hoặc một ý tưởng mà họ cho là thâm thúy, hoặc một đoạn văn mà họ cho là hay, làm hào của mình. Có nhà văn lấy bản cả một tác phẩm của một nhà văn Pháp làm tác phẩm riêng. Sao, họ ít kính trọng chính họ, họ ít lòng tự kiêu chính đáng, để làm được những việc như thế? Đó cũng lại là một việc mà nguyên cớ có thể tìm thấy được ở chỗ sai lầm của người mình, cứ tưởng đọc sách chỉ cốt là để lấy những ý nghĩ và tư tưởng của người khác.

Sự đọc sách như thế không có ích lợi gì. Phải đọc thế nào để sách chỉ là dạy cho chúng ta biết cách suy nghĩ và nhận xét cuộc đời. Có phải chúng ta cảm thấy một cái thú vô song khi nào chúng ta tìm thấy trong một tác phẩm nọ, giải bày một cách chán nản và đầy đủ hơn, những tư tưởng mà chính mình đã nghĩ qua, đã khiến mình bắn khoan từ trước? Chúng ta lúc bấy giờ cảm thấy hai cái thú: một cái thú thấy những ý nghĩ kín đáo nhất của mình được công nhận bởi người khác, và một cái thú tìm được ở tác giả kia một người bạn thật, có nhiều liên lạc với mình.

Đối với nhà văn, nhà nghệ sĩ, sự đọc các tác phẩm của những nhà văn trước lại còn có nhiều ích lợi đặc biệt khác nữa, miễn

là, phải thế, lúc nào mình cũng giữ vững cái giá trị độc lập của mình. Những thiên tài có giá trị nhất trong văn chương chỉ dẫn đường chỉ bảo cho người đọc, như là một người từng lịch duyệt, chứ không bao giờ là một thầy giáo khắc nghiệt bắt buộc người đọc phải theo đúng cái khuôn khổ của ông ta. Về điều này, tôi chỉ cầu dẫn ra đây một lời nói sác đáng của André Gide: .. hình như nếu tôi không đọc Dostoevsky, hay Nietzsche, hay Freud,.. có lẽ tôi cũng nghĩ như thế; và tôi tìm thấy ở họ một sự khuyển khích hơn là một mầm tư-tưởng, chính thật họ đã dạy tôi đúng nghĩ ngờ tôi nữa, đúng sợ những tư tưởng của tôi..

Nói tóm lại, chúng ta hết sức làm sao lúc nào cũng là một độc giả hoạt động, dùng hết cả trí thức của mình, chứ không phải chỉ là một người thụ động và chịu nhận. Đọc sách đối với chúng ta phải vừa là một cái ham thích, vừa là một công việc, theo đúng cái «nghệ thuật» mà André Maurois (1) đã chỉ dẫn cho chúng ta.

T. L.

(1) Cuốn «Một nghệ thuật sống» là một cuốn sách thu gồm tất cả những kinh nghiệm — rất thiền — và tùng trá của nhà văn Pháp. Chúng tôi sẽ dịch đăng nhiều đoạn về «nghệ thuật làm việc» chung cho cả mọi người, và «cách làm việc của nghệ sĩ», rất ích lợi cho cách thức làm việc của chúng ta.

CHỈ GIÚM

Ai mắc bệnh lao

Bệnh ho lao, ho ra máu, ho khúc khắc, ho có đàm trắng, xanh vàng, hôi thối, bình thường có khi bị hành nóng lạnh, mà đã điều trị thuốc Tây, Nam không dứt, nên uống thuốc gia truyền của cụ Trịnh Hải Long (nội tò ông đốc học hào). Thuốc đã cứu chữa muôn ngàn người. Có 2 thứ (thứ 5p. và thứ 3p.50. Ở xa mua thuốc gửi mandat cho ông:

TRỊNH-VĂN-HÀO, Directeur Ecole Villa n. 110 rue Vassouigne Tandinh, Saigon

L

— Cò
không?
Câu hỏi
rồi, nhữ
Tâm vỗ
người c
Tim t
tôi như
trần lè
Tôi n
— Cà
đồng.
Tâm
hắn b
Nhưng
rồi. C
cho b
giờ T
Tâm
rồi t
một c
Tru
« tuồ
một
xác t
một
Tô
dùn
T
lại,
nhữ
L
Lai
Tôi

OUVERTURE
LE SAMEDI 14 OCTOBRE 1939

**CABINE
PROPHYLACTIQUE**
du Docteur HY

Ancien Interne de l'Hôpital
St Lazare de Paris

Spécialiste des
maladies vénériennes

Ouverture en permanence la nuit de 22 heures à 6 heures du matin

Pour tous soins préventifs contre les maladies vénériennes
(Để phòng bệnh hoa-liễn)

N° 2, RUELLE HỘI - VŨ

VÔ - ĐỨC - DIỆN
KIẾN TRÚC SƯ

8 Place Negrler
HANOI — Tel. 77

**Blouson
ARISTO !!**

MUA
PULL'OVER, BLOUSON..
marque

ARISTO
của hãng NAM-HAI chế tạo
thì chắc chắn là được của tốt.

Nhiều kiểu rất mới.
Không nên ngăn ngạt.

NAM-HAI
BONNETERIE
45, Rue du Lac — Hanoi
Trước đền Ngọc-Sơn

PHẦN THỨ HAI

I

NGHE tiếng chuông kéo, Nam chạy vội ra cồng, vì chàng biết Lan đã trở về. Quả không sai. Thấy Lan ôm một gói lớn, bọc giấy nhật trình chàng hỏi :

— Em mua gì mà nhiều thế?
— Lan cười đáp:
— Đèn xếp, toàn đèn xếp.
— Ô! em nghĩ đến đèn xếp thì thực quá quá!

Lan sung sướng đưa cái gói cho Nam :

— Chắc sẽ đẹp lắm đấy, anh nhỉ! Anh thử tưởng tượng, mới tưởng tượng thôi chứ chưa cần ngắm sự thực, xem cái cảnh hoa dâng tối nay rực rỡ là chừng nào! Những cây bưởi, cây ôi, cây khế, cây liễu, cây cau trong vườn anh dưới ánh sáng đèn xếp! Một cảnh thần tiên anh à... Có lẽ còn đẹp hơn cái phòng ăn bài trí bằng những bức bình phong son của anh.

Nam giọng nửa khen ngợi, nửa mỉa mai :

— Em thi sĩ quá!
Hai người đi vào phòng ăn. Ngồi là cái sường vê rộng mọi ngày mà Nam đã bài trí thành nơi hội họp trong bữa tiệc long trọng, tối hôm nay, bữa tiệc cưới. Vì hai ngày nay Nam và Lan sẽ làm lễ kết hôn, và hôm nay, hai người cùng nhau đặt một tiệc chung để thết các bạn trai gái. Đó là một điều mới lạ trong phong tục Annam mà hai người đã bàn bạc mãi với nhau trước khi quả quyết thi hành.

Người có cái ý táo bạo ấy cố nhiên là Nam. Và Lan đã tìm hết lời can ngăn chàng. Nàng bảo không có dám cưới nào lại ngô nghênh thế. Nhưng Nam cười đáp :

— Thị мнh thử ngô nghênh xem sao... Em cứ ngô kỵ sẽ thấy anh làm hợp lẽ phải. Minh mời anh em chị em ban đến ăn là để chứng kiến và chia sẻ sự vui mừng của mình. Thế mà mỗi bên mời riêng một dâng, chẳng có cái gì để chứng tỏ việc vui mừng..

Lan vũng nứu :

— Anh cứ nói thế, chứ xưa nay dễ thường người ta không vui mừng. Chỉ anh nay mới biết vui mừng.

Nhưng xưa nay người ta làm sai lạc cái ý nghĩa việc vui mừng. Vả các cụ ta lây nhau mà có biết mặt nhau đâu... Các cụ ta, nam nữ cách biệt cho tới mai lúc thành vợ chồng, vậy các cụ làm thế còn có lý, chứ chúng ta ngày nay qua biết nhau, gặp mặt nhau, đã nhiều lần trò chuyện thân mật với nhau thế sao trong bữa tiệc vui mừng chúng ta lại không cùng họp mặt với các bạn chung của chúng ta?

Rút cục, Lan đã nghe theo. Nàng nghe theo vì yêu Nam hơn là vì obnhan thấy Nam có lý. Không, phải nàng không muốn được chủ tọa một

Đ E P

TIÊU THUYẾT của KHAI HUNG

(Tiếp theo)

bữa tiệc lộng lẫy, rực rỡ hiện ra trong một nơi đầy màu tươi sáng, giữa một đám người biết thường ngoạn cái sắc đẹp của mình. Nhưng nàng biết trước rằng khó lòng xin được cha mẹ, nhất là mẹ, cho phép đến dự bữa tiệc cưới mình ở nhà người chồng chưa cưới. Nàng kinh ngạc biết bao khi vừa ngó lời xin, cha mẹ nàng ưng thuận ngay. Được thế, là vì Nam đã viết thư cho Biên kè các việc dự định sẽ làm trong lễ cưới và xin Biên cho phép.

Tới nay Lan vẫn chưa biết rằng Nam có dũng vào việc ấy, Nam mà vợ chồng Biên rất yêu mến và vì nè. Nàng bảo Nam :

— Em không ngờ được hợp mặt cùng anh trong bữa tiệc vui mừng tối nay!

— Tại sao thế, em?

— Vì em cứ tưởng me không cho phép.

Nam cười :

— Nhưng me đã cho phép rồi, phải không?

Nói buông lời, Nam lấy làm lạ rằng lần đầu câu nói của mình không còn ngượng ngùng nữa. Trước giờ, chàng vẫn tránh cách xưng hô thầy me, cả những khi mệt

mình, chàng ngồi nói chuyện với Lan. Hai người ấy mà chàng vẫn gọi là anh, chị, chàng có thể kêu là thầy me được không? Nam luôn luôn tự hỏi thế, và chàng vẫn lấy làm một vấn đề khó giải quyết.

Như để thử lại một lần nữa, Nam nhắc câu hỏi :

— Me cho phép rồi phải không? Cả thầy nữa chứ?

Lan cũng nhận thấy cái giọng trêu chọc của Nam, khi chàng đọc tiếng me và tiếng thầy : Nàng sung sướng nhìn người yêu, đáp :

— Thầy me không cho phép thì sao em dám cùng anh đứng tên trong thiếp mời?

Bỗng Nam bật cười lên tiếng. Chàng vừa nhớ lại thời xưa, khi Lan con nhỏ, chàng thường hỏi mỗi lần đến chơi nhà Lan : « Thầy me có nhà không Lan? » Vâng chàng ngô bùa : « Thầy me này khôn thay me xưa nhiều lắm rồi! » Nhìn Lan cười Nam cười vê cái thầy mới mà nàng đã quâ quyết trán khôn dời lấy màu vàng nhạt thay vào cái màu đỏ lưu truyền.

— Anh cười cái gì thế?

— Không!

Lan cười :

— Anh là quá, đương cười, em hỏi lại bảo không.
Lan chợt nghĩ : ngày vui mừng không nên có chuyện cãi cọ lôi thôi, liền cố nén tức, tươi cười nói lảng :

— Cái phòng... của anh như hết mỗi gian phòng triền lâm.

Sự thực tại Nam đã tràn thiết rát nhiều tranh. Ngoài những bức lụa và sơn dầu, chàng sắp đem dự bày phòng triền lâm mùa xuân tới, còn có ba cái bình phong mà chàng làm xong đã hơn một tháng nay nhưng người ta chưa đến lấy. Có lẽ cũng vì chàng chưa báo cho khách hàng biết. Không phải chàng lưu liên những tác phẩm của chàng, ngâm ngũ thương tiếc như nhiều nghệ sĩ mỗi lần phải rời một bức tranh quý để trao trả người mua. Không, không bao giờ chàng còn luyến ái một tác phẩm khi nó đã hoàn thành. Chàng giũ lại là vì một lẽ rất giản dị: để bài trí bữa tiệc cưới tối hôm nay. Vì thế trong thiếp, chàng đã bồi cọc mời bạn đến dự lễ khánh thành phòng triền lâm của Nam và Lan. Chàng chỉ thêm vào ở một góc giòng chữ : « Sẽ ăn cơm Á-dông và khieu vũ »

Nam vẫn vẽ một tờ thiếp bảo Lan :

— Nói phòng triền lâm của Nam và Lan, chắc anh em sẽ đến đông đủ để xem tác phẩm của em.

Lan cười :

— Họ còn là gì nữa ! Họ biết thura rằng ngày kia là ngày cưới chúng mình.

— Ngày kia cưới thì sao hôm nay chúng ta lại không trưng bày được một phòng triền lâm ?

Bỗng Lan hoảng hốt nhìn đồng hồ tay, kêu :

— Trời ơi ! gần ba giờ rồi, mà chưa bày bàn... À ! Oanh và Trinh sắp đến gúp em đây, Nam à.

— Thế à ! Vậy anh đi chơi để các cô làm việc cho tiện nhé ?

— Nếu anh ở nhà giúp thêm một tay và một mắt nữa càng tiện hơn chứ sao. Vì có lẽ chúng em chỉ có cái tay khéo léo mà không có con mắt mỹ thuật của anh.

Lan vừa nói vừa cởi áo ngoài ra treo lên mắc. Nàng quay lại hỏi Nam :

— Tranh anh treo đúng chỗ cả rồi đấy chứ ?

— Đúng chỗ cả rồi !

— Vậy em xin anh đừng tháo ra treo vào nữa làm bụi bàn ăn của em đây nhé. Em bắt đầu dì bày bàn đây.

Nàng vào buồng bên, rồi cùng người dầm tú của Nam khiêng ra một cái rổ lớn đựng đầy bát đĩa con phượng mà Nam đã thuê từ sáng nay. Trên cái bàn giàn khăn trắng làm bằng những tấm ghép gỗ ghép lại và kê dài suốt ba gian phòng. Lan rහ nhang đặt bát, đĩa. Mỗi cái bát, nàng úp lên một cái đĩa, bén đĩa, nàng bày thẳng thành một

đôi đũa son và hai cái thia trắng, một cái lớn, một cái nhỏ để ăn đồ nấu. Làm xong công việc ấy nàng đứng lại ngắm nghia và đếm nhầm, rồi hỏi Nam :

— Anh trông bộ em như thế có được không ?

— Được lắm chứ. Cái màu đỏ của đôi đũa son nòi bật trên nền trắng và rất làm tôn màu lam của con phượng vẽ trên tranh bát. Em chọn màu khéo lắm.

Lan cười :

— Nghĩa là em chẳng chọn gì hết. Khảo bàn bao giờ cũng trắng, đũa son bao giờ cũng đỏ và men con phượng bao giờ cũng lam. Bây giờ đến cốc uống rượu tây và chén uống rượu tầu...

Lan như chợt nhớ ra, kêu :

— Rõ em lú ruột, lú gan quá ! Bàn chưa kết hoa em đã bày bát đĩa.

— Cũng được, Lan à. Với lại có bày hoa thì cũng bày thoang thoảng

thôi. Bày nhiều rườm mắt và chỉ tô vương đũa. Nhưng hoa đâu ? Đã có chưa ?

— Em nhờ Trinh mua hộ.

Lan vừa nói vừa nhìn đồng hồ tay :

— Quá ! ba giờ mười rưỡi mà các tướng chưa đến. Thế mà hẹn đúng ba giờ đấy.

Giữa lúc ấy và như trả lời Lan, Trinh cất tiếng gọi ở ngoài cổng :

— Lan ơi ! Trinh và Oanh đây ! Mau mau ra mở cổng.

Lan chạy ra dón bạn. Một lát sau ba thiếu nữ cùng vào, Trinh xách một lẵng hoa hồng đỏ và trắng, Oanh cầm một cái rổ đựng đầy những cành mạch mòn la nhô lèn tần Nam chào dùa một câu tiếng Anh :

— Good morning, my dears.

Chàng làm thế cõi đề Trinh và Oanh cũng theo chàng mà chào bằng tiếng Anh hay tiếng Pháp như chàng thường nghe thấy mọi khi họ chào nhau. Nhưng Trinh bất thắn nhìn thấy chàng và giật mình vội nói :

— Lạy bác ạ !

Lan hơi ngượng với bạn. Và nàng thoảng nhớ lại những cử chỉ và ngôn ngữ lóng túng của nàng và của Trinh những hôm nàng cùng Nam đến chơi nhà Kế. Tự nhiên nàng đỏ mặt và nói lảng :

— Hai chị thế thì thôi ! Hẹn đúng ba giờ, mà bây giờ gần ba giờ mười lăm phút.

Oanh vénh mặt lên và nói dỗi :

ta chả gọi là bác thì sao ! Gọi thế mãi đã quen mõm rồi.

Nam cười ngượng ngáp :

— Nhưng Trinh là bạn Lan thì lại nên kêu tôi là anh.

Trinh cúi xuống suy nghĩ một giây rồi ngưng lên bảo Nam :

— Vậy từ nay em nhất định gọi bác là anh nhé ?

— Nhất định.

— Cả ở trước mặt cậu em nhé ?

— Cả ở trước mặt cậu.

Trinh cười vui vẻ :

— Được rồi... Vậy anh chỉ bảo em làm việc gì bây giờ ?

Lan trả cái gọi đề trên một cái ghế.

— Chỉ mở gói đèn xếp kia ra. Trong ấy có cả nến rồi đấy ! Chỉ lấy dao cắt dây nến ra rồi gắn vào đèn xếp cho em... Được không ?

— Được !

— Còn Oanh thì di bày hoa với em.

Nam hỏi :

— Còn anh ?

— Anh ấy à ? Anh chờ Trinh gán xong nến vào đèn xếp rồi trèo lên các cây mà treo đèn.

Trinh bối rối :

— Rõ ra giọng nguyên soái binh khiên tướng...

Nam thêm :

— Trên sân khấu !

Lan nghiêm trang một cách nũng nịu :

— Mà anh đừng chắp tay sau lưng làm gì thế ? Sao không cắt nến cho Trinh gắn vào đèn xếp ?

Nam khôi hài :

— Dạ dạ ! Xin vâng lệnh nguyên soái !

Oanh mỉm cười, nói khẽ bảo Nam

— Chứ sao ! Ít nữa nếu không vâng lệnh nội tướng thì có mà thắc sớm !

Một lát sau Trinh và Nam đã tra nến vào nấm chục cái đèn xếp, đỗ các kiệu tròn, dài, óng sao, quả dưa. Trinh bỏ cả vào cái rổ đựng bát đĩa, và mang ra vườn. Nàng treo ở những cành thấp, những cành ôi là là rủ xuống, những cành liễu thướt tha phía mặt hồ. Thấy Nam trèo lên cây đè mắc vào các cành cao, nàng vội kêu :

— Như thế không tiện anh ơi ! Đến tối ai leo lên mà thấp nến cho anh ?

— Đã có anh hếp. Có cao, có thấp mới đẹp chứ !

— Cái đó tùy anh. Chắc lúc thấp lên trông ngoạn mục lắm đấy, anh nhỉ ?

Và nàng buồn rầu đứng ngắm mấy cái đèn xếp khẽ đưa di đưa lại ở đầu những cành liễu mềm. Nàng hồi luồng lại một đêm tết Trung thu thời nàng còn nhỏ. Năm ấy mẹ nàng mới mất, cha nàng cho nàng về quê thăm bà ngoại ở một làng gần Hà-thanh. Gặp tiết Trung thu, cha nàng mua cho nàng một cái (Xem tiếp trong 18).

KHÁI-HUNG

Ng CHUYÊN

Oguki

TIẾNG Nhật ống nghĩa là « bí mật » và chỉ áp dụng vào những việc phát minh của những người thợ có danh tiếng xưa nay.

Chẳng hạn cách đánh thành kiếm danh tiếng ở Toledo là một phương pháp mà ngày nay không ai biết tới nữa. Cả cách đánh khi giới nam đồng hay vàng bạc cũng thế. Chúng tôi chỉ biết rằng người Á-rập đã học cái bí quyết ống của người Tàu.

Ở Nhật hiện nay người ta hagy còn đọc kinh cầu nguyện trong khi tối kiêm.

Những người thợ danh tiếng đã qua đời, ống là những ông Manechique, Masamano, Joshimill... Họ chết đi, mang theo cả cái phương pháp bí mật đánh kiêm. Cái tài đánh khi giới của họ ngày nay còn truyền tàng lại.

Người ta nói rằng những người thợ giỏi trên đây đánh những lưỡi kiếm rẻ đến nỗi có thể quấn hai vòng vào đầu

Những việc phát minh « Oguki » trong mỗi đoàn thợ là một nghệ thuật bí mật.

Thay truyền khẩu lại cho trò trong

thương binh và bệnh thương-hắc-niè như thế nào.

Vậy có lẽ phải trả lại lỗi dùng thông xi cũ chẳng

(Illustré du P. J.)

Một công dụng không ngờ của dầu gan cá thu

DÙ là một y sĩ ở Magdebourg (Nga), bác sĩ Lohr, đã tìm ra cái công dụng mới ấy của dầu gan cá thu, từ dầu mà tới đây người ta chỉ hay dùng để bồi phổi. Bác sĩ đã dùng dầu ấy để chữa bong.

Người ta lấy dầu bắp nhung vào dầu gan cá thu rồi đắp lên da bong trong ít ra bốn tám tiếng đồng hồ. Sau đó cứ hăm bốn tiếng đồng hồ lại phải nhúng bong bắp lại vào dán.

Đây phải có một điều không tiện là mùi tanh của dầu xông lên.

Nhưng khỏi rất mau. Khi mới lén da, chỗ sẹo xâm lấn, song chỉ ít lâu sau xâm sẹo mất.

(Il. du P. J.)

- Bánh sú cù đèn điện ở xe đạp gọi là gì?

- Là đèn di-na-mô chứ g.

phù là những người điên, nhưng là những người gác một nhà thương. Song câu chuyện sẽ không đủ ý đối với những người tổ chức nên cuộc tranh đấu ấy...

(Junior)

Không thèm số tiền hàng triệu của ông!

MÙa đây một nhà kỹ nghệ triều phu Anh, ông Merreelt, có những mảnh than sản xuất được một phần ba số than ở xứ Gal'e, có 50 000 phu mỏ và hơn bùn kém mỗi năm bán được 800 triệu quan, này ra o bột ý kiến mà ông cho là rất hay ho.

« Ta sẽ mua một đội bóng Cardiff City, và hứa :

— Thưa các ông, tôi xin tặng hội bốn vạn bảng...

Như thế tức là 7.200.000 quan. Ông định định người ta sẽ quên xuống chân ông và cảm động đến rơi lệ đầm tại ôn.

Nhưng không !, đội bóng Cardiff City muốn rằng bà nghèo nhưng độc lập còn hơn.

(Junior)

Đoàn phi cơ bảo vệ Hitler

Al cũng biết rằng ở bên Đức vẫn có một cơ quan gọi là « Chính phủ Tự do » vẫn thường hành động bí mật ở trong nước. Cơ quan này vẫn phát hành nhiều tin tức do một đại sứ tuyn dien rất kin.

Cơ quan trên vừa dâng truyền tin san nay : « Trong cuộc chiến tranh này, Hitler đã dùng của ta biết bao nhiêu tiền ? Đoàn tàu bay bảo vệ Hitler gồm có một phi cơ dùng làm phòng tiếp khách, năm phi cơ vận tải thật to, 15 phi cơ chiến đấu, 18 phi cơ thảm thịnh bay nhanh, một phi cơ để vận tải lương thực và một chiếc nữa trong có một máy phát vòi rồng điện rất mạnh và một cái mìn in ».

M. dịch

CABINET D'ARCHITECTE

NGUYỄN - CAO - LUYEN

HOANG - NHU - TIẾP

Architectes diplômés P. L. G. I.

Angle Rues Richaud et Borgnis Desbordes — Hanoi
TÉL. 879

LƯƠM LẤT

một buổi trọng lễ gọi là « Fiden » để truyền giáo những bí quyết của nghề Đá là cái vĩnh cửu và tài cái lợi xương họ.

Ngày nay khi giới không có dấu hiệu « Oguki » nữa. Thời thế đã thay đổi.. Người ta đọc thấy những chữ : S. G. D. G. (không có bảo đảm của nhà nước) trên nhữn, dì, v.v. Vì hay mỗi thời thời lực một khác !

(Robinson)

Biển đầy cá ..

MỘT con cá trích (baren) nhỏ đẻ 10.000 trứng. Người ta đã thấy những con lớn nặng độ 250gr. chứa 100.000 trứng trong bụng. Một con cá chép dài 38 phân có 262.224 và một con khác dài 43 phân có 342.144 trứng. Một con cá chép có thể đẻ 60 cân trứng, tức là 653.000 trứng. Nhà tự nhiên học Leewentvoord đã thấy một con cá thu có tới 9.344.000 trứng.

Nếu tất cả trứng của cá nở thành cá, thì chỉ trên tám năm, Bỉ-tây-lương sẽ đầy cá, vì mỗi con rã hàng vạn trứng vào mùa mát trời. Thị dụ có 2000 trứng nở thành một nửa cá đực, một nửa cá cái, thì trong năm thứ hai sẽ có 200.000 trứng, năm thứ ba 200.000.000, năm thứ tư 200.000.000, v.v... và năm thứ tám, người ta chỉ có thể viết số tráng đằng bằng một con 2 theo sau 34 con số. Thế mà, vì trái đất cũng chỉ chứa được độ ngắn ấy thôi, thì nếu tất cả hoàn toàn đều đầy nước, cũng sẽ chưa đủ chỗ cho cá ô.

(Marianne)

Một câu chuyện về người điên

NHƯNG tờ báo lớn bằng ngày ở Tây Ban Nha có đăng tin rằng ở tỉnh Bilbao người ta có tổ chức một cuộc tranh đấu bóng tròn giữa một đội bóng gồm những... người điên và một đội trong có những tay lực sĩ tri uôn sáng soát như thường.

Người ta đã bàn tán nhiều về trận đấu ấy mà những người điên đã thắng 4 bàn thua 2.

Công chúng hoan nghênh một cách.. điên cuồng, người ta hô rồ như người điên và người cầm đầu đội ban thang trận bị phồng vú, đã tuyên bố một cách rất nghiêm trang :

— Ông hỏi ý kiến tôi về cuộc tranh đấu? Cái đó rất giản dị... Tôi không cần... nghĩ tới !

Sự thật về cuộc gặp gỡ, thì đó không

đến tròn mới nhảy

hết, tai lung bùng, lung đau thắt, nhất là
những người thằng xanh xao vàng vọt, mắt sáu,
tay tần không có, đi đứng không vững.

HẢN TINH hiệu « MẸ CON »

130, Rue de Paris — Cholon

Để bảo đảm sự công hiệu là sẽ giúp cho quý ngài được toại ý.

Phục-Đáng Được - Hàng 130, Rue de Paris — Cholon

Lỗi nơi ai?

— Anh lúc này hư lầm?
— Không hư sao được, mợ ấy
đã chán tôi cứ lạnh lùng mãi, thi
còn lạc thú gì?

— Chị ơi, nhà em cứ đồ tội cho
em, ở với nhau hơn 10 năm, bây
giờ nhà em đâm ra lêu lổng...

— Em ơi, không phải lỗi ở chàng
nào cả, muôn sống trở lại tuần
trăng mật, vợ chồng em hãy uống
thuốc BỒ-HẠCH VẠN-BẢO.

Thuốc VẠN-BẢO là cứu tinh
của tình yêu, có thứ cho đàn
ông, có thứ cho đàn bà.

1 hộp dùng 10 ngày 4p.00
1 hộp là 4 hộp 15p.00

Tổng phát hành phía Bắc:

VẠN-HÓA

8. Rue des Cantonais — Hanoi

Tổng phát hành phía Nam:

VỐ-ĐÌNH-DĂN

423. Rue des Marins — Cholon

ĐẠI-LÝ: Mai-Linh 60-62 Cầu
Bắc Haiphong, Nguyễn-van-Bức
11 Rue des Caisses — Hanoi

GIỮA NHỮNG CÁCH LÀM TIỀN

Cái vòng luân quẩn

Ở một lần đã lâu rồi, một
người quen tôi, anh M.,
một người bạn dì tinh,
hay khoe khoang, nhưng
rất dễ hào phóng, da

bảo tôi :

— Những ngày nghỉ, chập tối, trên
những con đường vắng, cứ mươi bước,
lại có một cặp nhàn nhã lượn qua.
Anh đàn ông có khi chưa đến tuổi lấy
thê thuê thảo, chị đàn bà thì có khi
chỉ bé tí tị, tóc mâu mới chấm lưng.
Không biết anh nghĩ thế nào, chứ tôi
thì, anh nghe chửa. Lúc chưa có ô tô,
còn đi bộ nhiều, hễ động trống
thấy cái tuổi trẻ hóm hỉnh ấy, là tim
phổi nó bồi hồi, bồi hồi, và thấy
minh thèm thèm một cái gì như bà
lão thèm của chua.

— Nhưng từ khi có ô tô, những hai
chục ngựa mà tràn chỉ có hai chỗ
ngồi, lại còn sực mùi da mới, mùi
riêng của ô tô lịch sự. Thì, phải biết!

Anh M. nháy mắt :

— Những của chanh cẩm như thế
không biết ở đâu mà leo lên ô tô mình
nhiều thế? Và anh không thể tưởng
tượng được cái bạt mạng, ngồi, trơ và
lộ của những cái « dĩ non » ấy...

Anh M. nói vậy, thì tôi cũng biết vậy...

Lần thứ hai, mấy tháng sau, tôi lại
gặp anh. Lần này, anh có vẻ như... bị
nghèo bót đi một chút. Anh không tự
tin và tự đại như trước. Hora nữa, anh
đã cháu nả nói với tôi :

— Chanh cẩm vừa cho tôi một vố
cay như ớt. Chỉ tại tôi tin cái ô tô ảo
thuật của tôi, tôi tin tôi, và tin người
quá!

Rồi anh kẽ lại cho tôi nghe một
đoạn, mà anh nỡ gọi là « tình sử »,
trong cái đời phong lang của anh :

— Một buổi chiều, tôi ở ga Hàng Cỏ
về, tất nhiên là tôi ngồi một mình trên
ô tô. Và suýt nữa thì chết phải, hay là
tôi làm ra như thế theo cái khéo riêng
của tôi nghĩ ra, suýt nữa tôi chết phải
một « chanh cẩm », đẹp lảm, ăn vẫn
kiểu các tĩnh. Tôi hâm xe, xin lỗi,
kiểu ngực lâm pháo thủ, nghĩa là cúi
rạp tận đất, cười, và nói ngo. Cố ta
tha lỗi lièo, bằng một giọng êm ái, « à
đông » đặc biệt, chứ không bắt trước
đầm, uốn lượn sin sít như những ả
vẫn đi nhờ xe của tôi.

— Haha như tôi đã nói với anh rằng :
có xe ô tô hai chỗ ngồi lịch sự, tức là
có giấy chứng rằng mình chưa có vợ,
và nhiều tiền; đã đành rằng có khi
chứng chỉ đó lào toét.

— Nói rộng ra, có ô tô như thế, trong
thời đại này, mình có thể chờ tiền
cũng được. dù mình, đã có vợ và một
nút con.

— Vậy thì, nàng tiên Nam Định, vì có
đó ở Nam lén, nè lời tôi, trèo lên ngồi
bên tay trái tôi.

— Chúng tôi biết nhau từ đấy, cuộc
xum họp tiễn bộ nhanh chóng theo
cách rặt lùi : Đầu tiên thi đặt nhau di
ô tô thật nhanh, thật nhiều. Dần dần,
di it, và sau rốt, chỉ di đến một chỗ
rồi đứng li đây.

— Nghĩa là, tôi thuê nhà riêng ở Nam
cho B. T. & B. T. là tên của cô ta. Một

chủ nhật, tôi về vài lần. B. T. có hai
diều-kien làm cho tôi vui lòng yêu :
một là hắn còn con gái hờ hờ, không
hơn mười chia tuổi, lại ngây-hor, lại
đa tình nhũng mệt.. trêu lão.

— Có đến triều lần chứ không kể n. B.
T. thè độc rääg, nhất sinh mới biết
yêu, yêu chết ngay đi được; có một
mình tôi. Và một triều lần, tôi thè
« văng tê » rääg tôi chưa có vợ.

— Lem cho hắn càng tin, và càng yêu
tôi đến hóa dien lén...

Anh M. mơ màng nhìn ra đường,
mồm lầm bầm :

— Nói đưa chúa, chúng tôi yêu nhau
thật!

Anh quay mặt lại phía tôi, ron rã
nói tiếp :

— Hai là : B. T. là con nhà tôi-tr
lương-thiên tuy rääg nghèo Bố buôn
bán, mẹ buôn bán, tất là lương-thiên
lâm rääg. Lại có em đi học nữa.

— Nhưng có cái này khi kỳ-quặc : là
tự lúc biết tôi thì tự nhiên nhà B. T.
xa sút hẳn. Bố mẹ nghèo s López mùng-tori
ra và không buôn bán nữa. Cậu em
suýt nữa phải bỏ học.

Mình được dịp chơi lối quan-tử Tầu:
bỏ tiền ra « bao » tháng cả nhà B. T.,
bao cả từ con Sen, thắng nhỏ.

— Từ đó đưa trở lên, đến cái giường
kiểu mớ', tôi sắm tất.

— B. T. càng biết ơn, càng yêu dữ, và
tự coi là vợ tôi rääg. Hắn ngang nhiên
« tuyên bố » với chị em rằng, chỉ còn
đợi trả ơn tôi bằng rääg đứa con l
Phép cưới hân không cần. Yêu là yêu.

Chỗ này, anh M. dẫn ra một vải
ebung cờ, bằng một giọng tha-thiế
quá-

— Một lần đi xem chớp bóng. Lúc
tan, chúng tôi cùng ra. Một cái xe cao
xu ở đầu vịnh đưa-càng ngang mặt tôi.

Anh biết B. T. làm thế nào không?
tất rú lên và nép vào tôi, B. T. thi
không thể. Hắn bước sán lên trước
mặt tôi. lấy toàn thân làm cái mộc
che đỡ cho tôi.

— B. T. Không để ý đến vết thương
chưa lành những máu trên mặt, mà hỏi

tôi bằng một giọng hốt hoảng: « Anh
có vệc g không? » Tôi đã, B. T. sau

— Tôi, một thằng to như cái vựa, đầm
chết voi được. B. T. một cái gì mềm
và bé hờ cây! chỉ có đàn bà
biết yêu mới có thể có lòng hi sinh
cao đến mấy mươi trọng lượng như thế
được!

— Thật là cảm động vô cùng, phải
không anh?

Anh M. reo lên một cách rõ-rõ :

— Tôi có phải bán nhà vì cái cử động
ấy, cũng vui lòng như thường!

Nhung chỉ một loáng thôi, mặt anh
thiu đi; hình như những cảm giác
trái ngược nhau làm cho anh có vẻ
đau đớn lắm. Anh thở dài:

— Ấy thế mà chỉ có thể thôi! Hắn
cả.

Anh không dè cho tôi phải đợi lâu,
đã nói tiếp theo:

— Nó thế này: trong ít lâu nay, đã
xảy ra cho tôi hai việc: B. T. lần đầu
xin tôi trám bạc, đề tiêu một việc mà
nói ra, hắn cho là xấu hổ lắm. Tôi
đoán là tiền nợ của bố mẹ.

— Không bao giờ B. T. xin tôi tiền, và
không bao giờ tôi đợi cho hắn phải
hỏi xin. Tôi khắt ba hóm, vì lúc đó
trúng vào ngày tôi không săn tiền.

— Tôi hí hửng, lập tức về Hanoi, say
tiền, bay là nói cho đúng, đòi nợ.

— Người nợ tôi là một người bạn học
cũ, khi ở Nam. Hắn khẽ cái dạ dày
lép và bộ óc vò ván lên Hanoi để lập
lành ván-si dã lâu, trong khi đợi một
nghè chẽ hòn, không bao giờ tới. Hắn

ng như Chúa Chồm và vay tôi năm
chục để trả năm tháng lẻo trọ.

— Lần này, tôi đòi hắn gấp gáp qu
Cùng bắt đắc dĩ, hắn hẹn tôi ba hóm,
và chia cho tôi xem một bức thư có
mấy giòng văn tắt, viết trên thử giấy
màu lợ mà tôi vẫn thường dùng.

— Mấy giòng thư rõ ràng như thế này:
« mòn tiền một trầu anh hỏi em, anh
có bằng lòng cho em của anh khắt anh
ba hóm không? Lão ấy nó hẹn ngày
ngày, anh sẽ Ba hóm đợi tèo chờ
còn ngắn hơn ba hóm đợi người
nhiều. Dưới ký B. T. »

làm tiền

PHÓNG SỰ của TRỌNG-LANG

(Tiếp theo)

Đọc thư, tì nứa tôi được biết cái sự ngất người đi là thế nào. « Em của anh! Ai chà chà! Em của một thằng chó chết, hôi bẩn như cù không có đủ tiền để mua sà phòng, chửi dồng nói hơn nứa! Minh chỉ già hơn thằng vần-sĩ nứa mùa đó, độ gần một giờ, thế mà B. T. nở gọi mình là « lão ấy »!

« Anh M. vuốt trán, lau những giọt mồ hôi tưởnng luyց. Cố lấy một giọng thản nhiên, anh nói:

— Thằng cha đó đưa tôi xem thư và bảo tôi: « Tôi không bao giờ bị người viết thư này nói dối, đánh lừa ».

Người đó là ánh sáng trong đời hấy còn lối tăm của nó, là cái nhà « băng » của nó. Nó tóm sự quen biết giữa hai đứa trẻ băng những lời này: « B. T. là bạn cũ của nó, mà nó đã có thể lấy làm vợ được, nếu một trong hai đứa giàu có ».

Nhưng có cái chắc chắn là, không biết nhau không được, nhưng không lấy làm vợ cũng không sao... »

Rồi anh M. trình trọng khuyên tôi bay là mắng tôi:

— Cái nghèo của các anh khéo quảng cáo quá. Nghèo đời được, nếu nghèo như anh vẫn sẽ nứa mùa kia! Chỉ chết những thằng giàu lanh cảm, giàu tiền và cao thượng như tôi. Nhưng từ rày, tôi không cao thượng nữa, cho các anh chết!

Tôi chỉ cười. Vì tôi không thể nhịn cười được, khi thấy hai má anh càng

nứt những thịt, đỏ ống và nhão như mài.

Tôi không lấy làm lạ, nếu B. T. đã làm tiền con người « bỉ ổi » một cách sach sè ấy!

Anh M. đã cho tôi biết một điều: tất cả vàng của thế giới, tất cả nước hoa của thế giới cũng không làm thơm được cái « khung thơm » của tâm hồn.

Một khoé làm tiền

Và anh gieo vào óc tôi một cảm tưởng yểm thế đối với những cô con gái, dù còn trẻ, vẫn đi vờ vàn một mình.

Một vài việc nứa làm cho tôi càng tin rằng hay là mới sinh ra một hạng « làm tiền » trong sạch như B. T.?

Một người quen tôi đến rủ tôi đi chơi một cách vui vẻ quá:

— Ta đi lên P. M. chơi. Tôi vừa làm quen được với một cô bé xinh lắm, nứa đi khâu, nứa « tiễn thư ». Đì đường « đụng » phái nbau, nhão nbau, xin lỗi nhau rồi quen nhau. Con bé có duyên quá. Nó mời tôi lên chơi nhà, anh à. Mà tôi lên một lần rồi...

Tôi theo bạn lên P. M. vào một nhà kiều cũ, chia ra cho nhiều người ở thuê. Chúng tôi cứ thế lên thẳng gác, vì thực ra không ai biết tên cô bé là gì. Cái gác bé thế mà cũng hai chục ống. Một cái mành ngăn hai nhà. Nhà cô bé ở ngoài. Trên một cái phản, một người đàn ông đã đứng tuồi nắm quay mặt vào tường ngủ, hay là vờ ngủ thi

đứng hơn, để tránh khỏi phải chào hỏi chúng tôi.

Cô bé nhỏ nhắn đi lại nhach nhẹ như một nữ học sinh. Cặp mắt nhung lâng rời lâng rời. « cười » nhiều hơn cả bộ gòn gàng.

Cô mời chúng tôi uống nước trà tro, trong những cái chén cũ mộc. Cô mời biết bạn tôi mà như quen đã lâu rồi. Nếu không có cặp mắt, tôi dám cho cô trai trên như con trai. Vì câu chuyện vừa thô bỉ, vừa vô vị cho tôi quá.

Tôi chỉ còn nhớ và nhớ mãi câu này của cô, nói với bạn tôi, trong khi cô lục lợ cái thùng khâu: « À « toa », « mo » (mới) hết cả chỉ rỗi Ông « bia » (vieux) « mo » lai ngủ. Mà cần phải mua chỉ ngay mới chết chứ. Toa có sẵn tiền cho rật tạm vài đồng... » Tôi đưa mắt cho bạn. Anh ta giờ vi ra, mà vỗ vào đó: « Đứa nứa có hìn một xu ruồi, no chết nứa. Toa đê mua về lấy nhé. Và moa lại đến ngay... »

Vừa nói vừa đứng dậy và đi xuống nhà.

Tôi ra cửa, còn nghe tiếng cô ta neo nhéo :

— Ti nứa nhé! Mo đợi đấy.

Tôi tưởng như vừa ở nhà một người đã lặn ra, đã lặn vì cách ăn nói sốt sắng quá.

Phải có một người bạn nói cho chúng tôi hiểu đời sống của gia đình nhà cô ta:

« Cô ta chưa đến hai mươi, bố mẹ song toàn. Cả bà ba miệng sống bằng cái mồm nói và mắt liếc của cô. Cả ngày cô chỉ có một « khóc » thôi: đi ra đường, « cậu » công tử về nhà chơi, theo cái lối thịnh hành bây giờ: chơi với rất nhiều bạn trai. Rồi khi kêu thiếu cái này, khi kêu thiếu cái kia, lấy cớ để vay tạm của bạn trai vài đồng. Vay mà không trả là thường. Anh nào hào phóng thì cho vay. Cứ thế ngày cô xơi vài đồng, đủ nuôi bố mẹ... »

Trong một nhà cô đầu

Anh em rủ tôi đi hát. Tôi chỉ đợi có dịp được đến một nhà cô đầu một lần nữa sau khi đã bao nhiêu lâu chưa bước chân trở lại chỗ đó. Không có chỗ nào mà người ta « làm » nhiều hơn là ở nhà cô đầu, gỏi nhảy Kẽm thằng bếp, cô đầu, cho đến quan viên, có khi các nhà vă-si.

Chúng tôi chọn một nhà sạch sẽ. Vì tôi đó, một ông bạn tôi lại mời riêng một cô bạn đi theo. Lần đầu tôi đi với đàn bà đến « bộ chỗ mãi-dâm ». Và chúng hiền như một lũ bụi.

Tôi nói thêm rằng cạnh chúng tôi còn có cả một anh thầy bói lây, mà riêng trong đêm đó, chúng tôi gọi là một nhà « bịa làm tiền » có tài lớn.

Cô bạn đi cùng là bạn của anh « bói sòng ». Cô đi đực cát đêm, cũng là một sự lạ. Nhưng nó cũng có một lịch sử như mọi sự lạ.

Cô khoanh tay ngồi đó, phần sáp cũng không thua chị em mấy. Đồi với chị em cô riêng có một cảm tình do lâng mạn sinh ra. Cô cho phép anh em ngả bàn đèn, và cô không đỗ mặt, khi họ đưa nghịch theo lối quan viên.

Một ông bạn, hiết ý tôi, và muôn chiều ý cô, luôn luôn giảng lì miết ứng li từng tí về cái đời sống trong chốn này

Ngay từ lúc ngả bàn đèn, cầm cái

diện tầu, ông đã khoe khôn với cô bạn:

— Cái điện tầu này, « ma soeur » (chị hay em tôi) hiểu chưa? Thế nào ở trong, thằng bếp có đầu nó cũng đã phun rượu rồi. Nó phun rượu để làm gì?

Ông cười hề hề :

« Bé khi nào sái nó chui qua phế, gấp rượu thi uất rồi dịch chất lầy mặt trong cửa điện tầu. Minh muốn hút sái, nạo thế nào nó cũng không ra nứa. Sái ấy, ông bếp ông ấy lấy, dể không phải là tèo? Cho nên tôi phải làm thế này... »

Vừa nói, ông vừa hơ điện tầu lên trên đèn, cho khô hết rượu đi. Xong ông lại nói :

« Ma soeur hiểu chưa? Phải đi hát nhiều mới hiểu nỗi cái khổ đó. Lại nứa: tôi vừa đưa cho thằng Bếp hai đồng đi mua thuốc. Rồi ma soeur coi: nó sẽ tinh làm sao, nó sẽ có cách làm cho hai đồng ấy phải hết cho mà xem. Này nhé, nghe là tôi tinh trước hộ nó: đồng mỗi hộp thuốc năm, một hào dầu lạc, năm xu cái bắc, hào ruồi tiền xe, tuy ti thuốc phiện cách đây có vài bước. Các ông bếp cô đầu vốn yếu chán mềm tay, nên một bước là một bước xe! Và một hào thuốc bành đèn, tuy rằng cái bành đèn ngày đêm nào cũng nằm ở nhà này! Tất cả v chi đi đồng ruồi. Còn năm hào đêm về. Thế nào ta chẳng phải dãi ông ấy ít nhất là một hào, bù công khó học hầu hạ. Nhưng rồi xem! Ông thích cả năm hào kia! Thị chỉ còn có một cách. Năm hào ông ấy đem đổi thành toàn tiền trinh Bảo-đại, tanh sặc sụt lên. Rồi ông ấy khiêng về, khum núm di vào tận mũi mình. Thế nào có ma soeur ngồi đây mà tôi chẳng « vây » một tí. Thế nào mà tôi chẳng rửa một tiếng: « Ô saleit! » (ô bần!) rồi lấy chậu hắt cho ông ấy cả đồng trinh Bảo-đại. Ông ấy trưởng thê là nhầm. Năm hào to làm, phải không, ma soeur? Ít ra mai, cũng dãi ma soeur được một chầu si-lô-mái-phàn !

— Rồi ông đứng dậy lại :

« Đáng lẽ cho ông ấy một hào. Đây sẽ chỉ cho năm xu thôi! Cho nó chém! Vá bát lá, chậu thau nước, mượn xà phòng thơm của bà chủ mà rửa, cũng sạch chán !

Ông bạn tôi bỗng ngồi nhòm dậy, nói một hơi :

« Ngày xưa hay là cách đây vài năm có một anh đi hát. Bỗng giây hai chục, sai bếp đi mua có hai hào thuốc phiện. Cô đầu chúng nó bốc mùi cho một hời. Anh ta cũng mặc kệ, và tro như thường. Lát nứa, bếp mang thuốc về, với tiền lẻ còn lại tất cả là 19 đồng tám hào. Thằng bếp thấy anh ta quá « đá » cũng không thèm soay sở của anh ta nứa.

« Anh ta thản nhiên nhận tiền, đếm lại rất lâu, rất kỹ. Mọi người nhìn anh ta, cả thằng bếp cũng trố mắt ra, một cách khinh bỉ.

« Anh ta chán nản nói: « Đủ đấy » và nhìn thằng bếp một cách chán nản mà lầm bầm: « Cho mày! »

« Anh ta cho cả nó 19 đồng tám hào, ma soeur à!

Ông bạn tôi nghiêm sắc mặt :

« Không nên trách họ bay làm tiền một khi còn có anh ngốc như vậy! »

(Còn nứa)

Trọng Lang

Khoe

LÝ TOÉT. — Bác Xã q, thằng Toe nhà lối nó mới ra lĩnh học có mảng tháng mà chữ viết lốt quá.

XÃ XE. — Thể à ?

Đây, bác xem cái giấy giây thêu nô gởi về cho tôi đây thì biết, chữ đã lốt mà nét lại thao nưa cơ.

Chi lý

THÀY. — Câu tục ngữ « Con có cha như nhà có nóc » có đúng không ?

TRÒ. — (Con kiêng trúc sự) không q.

THÀY. — ???

TRÒ. — Vì nhà báy giờ không có nóc q.

Cửa Võ Vi, Hadong

Ý nghĩ đàn bà

Ông đồ dag trẻ ở nhà một người đánh đậm. Vợ người đánh đậm thường nghe thằng giang sách, luôn luôn thấy nhắc đến : « Đức thánh nói rằng », chỉ ta một hôm bảo chồng rằng :

Đức thánh giỏi nhỉ, cái gì ngài cũng hiểu, giá ngoài mà ở làng ta thì phải làm đến lý trưởng.

Báo thù

Xé con báo cu Toe : « Mày a, hôm qua thằng Kinh nó mắng con chó nhà ta, lỗi hôm qua tao báo thù nó mày a.

CÚ TOE. — Mày báo thù thế nào ?

XÌ CON. — Tao vào ngõ nhà nó, mà nó không biêt, tao đấm cho cág con nhà nó một bả ồm no.

Cửa Vũ Lai Khoa, Namdinh

Thêm thuốc

Lý Toét ồm, vợ lên nhà cù lang kẽ bệnh lẩy thuốc, cù lang bốc thuốc xong, vợ Lý nắn nì : « Cụ thêm cho nhà chán vài vị nữa, bạn này còn bạn khác, ngô sau chàu có ồm, chàu

lại nhớ hàng ca.

Cửa T. B.

Cụ lớn

KHÁCH. — Ông Hân có nhà khồng?

ĐÀY TỰ. — Ở nhà này khồng có « ông Hân », chỉ có « quan lớn » thôi.

— Lhé quan lớn có nhà khồng bá?

— Da, thura có q.

— Bác vào bảo với « quan lớn »

rằng có « cụ lớn » đến chri ahé !

ba Ng. vân Tân, Haiphong

Mặt hoa

MẸ. — Sao báy giờ con lại không bằng lòng lẩy nô nữa ?

CON. — Nhưng có ấy đồ mặt, mẹ q.

MẸ. — Thị me vân bảo con rằng

nó « mặt hoa » do phan mà lại.

Cửa Ng. bùa Nghi, Haiphong

Tôi dì gọi đội xếp

Son đang đi rơ vân ngoài phố,

bỗng thấy Thảo hối hoảng chạy qua vội nắn lại hỏi :

— Kia chạy đi đâu mà vội thế ?

— À tôi chạy đi gọi đội xếp để hai người khỏi đánh nhau.

— Ài với ai thế ?

— Tôi với một người nứa đãg mát

Cửa Liên Phương

Nhé dạ

XX — Thura bác, trời bùm sinh lứa

hay « nhẹ dạ » lâm q ..

LT — Góm cho bác .. ăn đến thế

nào mới vừa ?

Cửa XXX B.

Khôn

Ghép mặt ông bạn thủa han-vi chđ đến quay rày luon, bác trọc-phá chđ con chó vẹn di qua đống nói xa-xôi : « Ra làm ăn khăm-khá, nuôi con chó nó cũng khôn bá a ! Ai ăn vân ra dáng là nó vắng đuối mùng ngay, chđ ăn mày hay rách rưới « thì phải biết với nó cầm thén quen thuộc đâu.

Ông bạn nghèo lự ngắn-hàn-mà cục cho thán, song cung cục mội cách rút.. thằng đồ : « Thể thi khôn nhưng cũng.. buồn thật. Chó .. mà eung còn kẻ khinh người trọng ! trách chí giống người khôn ngoan hơn bác nhí ».

« Ngày Nay » nói chuyện

(Tiếp theo trang 11)

— Ngày giờ người đó có vợ con rồi, tôi tưởng có cũng không nên đeo đuổi một tình thương tuyệt vọng nữa. (Trừ ra tình thương của cô vẫn mạnh mẽ như trước, trong trường hợp này những lời khuyên bảo không có ảnh hưởng gì cả). Béch đáng thì vẫn đích đáng, vì người có thương hồn là người xứng đáng. Nhưng nếu đòi được ra tình bạn như cô hỏi thì cũng bày lắm, tình bạn cũng đem lại cho ta được nhiều cái voi đậm ầm.

Thạch Lựu, Haiphong. — Một hôm sinh mới dč C. E. P. I. vì nghèo không có tiền theo học nữa, vay phải làm thuê nô chđ học lực mình khá thêm lên ? Có thể hiểu được hết nghĩa một cuộn tiêu thuyết tay (nguia quốc ngữ). Việt tiếng Pháp thao ?

— Nghèo nghĩa là không có tiền theo học cả trường công lẫn tư, cả những lớp học lối gửi thư nữa. Vậy chỉ còn cách mua sách về học lấy : học như vậy khó khăn lắm, phải cần nhiều nghị lực và kiên nhẫn. Chỉ nên chuyên về một môn, hoặc có một mục đích rõ rệt để đi tới : biết chữ Pháp, bay đã sức đi thi một cuộc thi nào đó. Về chữ Pháp,

mua sách Pháp văn trên sicc học của mình một bực rồi bắt đầu xem và hiểu. Cứ tuân tự mà tiến.

T. Lựu, Haiphong. — Một hôm sinh mới dč C. E. P. I., thích oán chương, mà muỗi trả thành một ván si thì sicc học phải vào quang năm thứ mấy. C. primaire-supérieure! Xem những sách gì, và phải có những điều kiện gì ?

— Dùanh một ván si không nhất định sicc học năm thứ mấy, vì cái học đó không giúp gì cho nhà văn cả. Trước hết phải có tài, có khiếu riêng về văn chương, sau phải xem rộng biết nhiêu mới được. Mà cái biết dày là cái biết riêng cho nhà văn, không phải cái biết của nhà bác học, chẳng hạn. Có một điều nêu nhó : ôi nghè văn, không như nghè khác, sự bình thường không tha thứ được. Một là phải có tài, hai là đừng làm văn sĩ, tìm nghè khác còn hơn đó không phải là một sự thua kém gì.

Melle Thoa, Haiphong. — Làm thế nào chưa được bệnh thui đậm ?

— Tự mình quả quyết với mình. Tránh những sự kinh thích có hại về tinh thần. Những hình ảnh hay ý nghĩ khiêu dâm, Tap thể thao, tâm nước lợt và sống một đời sống điều độ, chỗ thoáng khí v.v. sinh.

Ng. Tánh, Haiphong. — Theo như quyền Sắc khố trường thô sicc của bác sĩ Selmon người Mỹ thì những người trai trắng cứ 10-20 ngày mông di (tức là di tinh) một lần là không phải bệnh tật gì cả, nhưng trai lợi các bão quang cáo là như thế hại sinh dục và có bệnh ; ai nói phải ? Nếu có bệnh kẽ trên thi chúa cách nào và có thể có con không ?

Nhưng người trai trng, khi buýt đương cường lịnh, mà tinh thoảng có mộng tinh cũng là sự thường, không hại gì cả. Chỉ di tinh bay hoạt tinh — khác với mộng tinh — là có chứng bệnh mà thôi. Nhưng cứ 10 hay 20 ngày lại có, đối với một người bình thường là một sự không hay, chứng tỏ một sự kinh

thich có thể có hại. Đã không là bệnh thì vẫn có con.

K. J. Bopcau. — 1) Thời gian có thể thay đổi linh nết khó chịu thường bình của một người vợ còn trẻ không ? Người chồng có nên chờ thời gian trên này không hay vẫn phải khuyên bảo một điều này cần thận : bú sữa bò từ từ ; (khiông bú sữa mẹ đà sau một tháng rồi, vì người mẹ yến uống nước cam bay não đắng ngay ; ăn ngũ đồng giếc, giác ; sảng não cũng tắm và tay áo, tã ; áo lú ráy và lá rát kỵ) bú hai nón cũng cần : (tuần nào cũng lén cắn nương vừa pít). Ngày nào cũng di đại tiện ít nhất là một lần. Cứ nứa thui tài tốt, bay là còn phải lím cách làm lốp nào cầu đưa trẻ mập mạp nữa ?

— Ô, thế là tôi lầm rồi, do tôi trẻ đực như thế là hiềm có, không cần phải tìm cách gì cho nó mập hơn thế nữa. với lợ, nó nứa mập quá mức thường cũng không tốt. Cứ yên tâm mà nooi nắng như thế, không phải lo nghĩ gì nữa.

Hai câu hỏi sau. — 2.) Xem Sản dục chí nam của bác sĩ Loyer. 3.) Vợ ông là người « rất tốt, hiền hậu, nết na và ý nhị », ông là người dân ông « vui vẻ, ửng trai, cẩn mẫn, siêng năng, có nghị lực », v.v., lại có đứa con khôn và châm bụn nhu trên kia, thì làm gì mà cảnh già dinh ông sau này chẳng được sang sướng trong phòng phủ.

ÔNG NGUYỄN - TIỀN - LÂNG

và được thưởng Médaille Hán-lâm-viễn văn chương Pháp, mới soạn 2 cuốn sách :

1.) DANS LES FORÊTS ET DANS LES RIZIÈRES, tiểu thuyết Pháp văn, lời văn-Tây thực chất chđ, gồm bút tranh và bản phong tục nước Việt nhâ. Giá 600, thêm 600 cuốc.

2.) TIẾNG NGÀY XANH, tiểu thuyết Quốc-văn và phong cảnh nứa vật từ để đón mến sơn cước. Giá 600, thêm 600 cuốc.

EDITIONS HƯƠNG - SƠN
97, Rue du Coton — Hanoi
Ở za trú tóm lóng tem pastie cũng đượ

C'est écrit :

Tôt ou tard vous achèterez des chemises à col BAILE-NÉ et TRUBÉNISÉ chez votre chemisier spécialiste

THUẬN THÀNH LONG
15, Rue du Riz — Hanoi

Agent à Namdinh :

BAZAR AU BON MARCHÉ
140-142, Paul Bert — Namdinh

CÔNG DÂN GIÁO DỤC

Cao-mên và Ai-lao

của HOÀNG-ĐẠO

CAO MÊN và Ái Lao, ngày xưa, đối với
đâu ta, là những xú xa xôi, không
cần biết đến. « Đường xa chờ ngại
Ngô, Lào... », câu thơ ấy dù chúng
thực cho ý tưởng ấy.

Nhưng, đường có xa, dân Annam vẫn cố
sức thu lại gần,

Song đến lúc mất Lụ c
tỉnh, thì nước Nam không còn có ảnh hưởng
gi ở Cao Mèn nữa, và nước Siam, bây giờ gọi
là Thái, nhân cơ hội ấy bành trướng thế lực
minh và bắt Cao Mèn xưng thần (hòa ước
1863). Và cũng trong năm ấy, vua Cao Mèn
Norodom ký với nước Pháp một hợp ước bảo
bảo.

Nước Pháp nhận dần ra rằng hợp ước bảo hộ năm 1863 không đủ mạnh, nên ngày 18-6-1884, ông Thanson, thống đốc Nam Kỳ, ký với vua Cao Mèn một bản hòa ước khác, chặt chẽ hơn. Theo hòa ước ấy, vua Cao Mèn bằng lòng nhận tất cả các việc cải cách về hành chính, tư pháp, tài chính hay thương mại mà nước Pháp xét ra cần làm để hoàn thành công cuộc bảo hộ. Các quan lại người Cao Mèn vẫn giữ chức cũ; nhưng đều đặt dưới quyền kiểm sát người Pháp; ngoài ra, những việc cần dùng viên chức Pháp hay cần phải thông nhất, như việc thu thuế, việc thương chính hay công chính.

Nước Pháp nghĩ
cách mở rộng thế lực của mình ở những miền
lân cận, nghĩa là ở Lào, những tỉnh dãy rừng,
những miền khoáng dã nước Nam và nước
Thái xưa kia vẫn tranh nhau làm chủ.

Anh, Pháp thi
đến năm 1896 cũng thỏa thuận chia đôi những
miền vô chủ. Về phía bắc, thì lấy ngọn con
sông Cửu Long làm giới hạn, về phía nam thì
cả hai bằng lòng đề: Thái làm « nước đệm »,
phía tây miền Ménam chịu ảnh hưởng của
Anh, phía đông chịu ảnh hưởng của Pháp,
nhưng không bên nào được phạm đến nền
độc lập của Thái cả. Vì vậy nước Thái vẫn
đứng vững.

Thế là từ đó, địa giới của Cao Mèn và Lào không di dịch nữa.

Hiện giờ, thi Cao Môn và Lào coi như hai xíu riêng. mỗi xíu đặt dưới quyền một vị thống sứ, mỗi xíu chia ra từng tỉnh đặt dưới quyền một vị công xíu.

Ở bên Lào, thì quyền ở vị thống sứ không
khác gì quyền một vị thống đốc một thuộc địa
chính thức, tuy trong việc từ hàn, người ta vẫn
gọi Lào là một xứ bảo hộ.

Bên Cao Mèn, sự tò chửa hành chính hợp với công cuộc bảo hộ hơn. Nhưng nước Cao Mèn không giống nước Nam ta.

Về mặt tư pháp, thì ngày trước, trên cùng là nhà vua, dưới có một tòa thượng thẩm, dưới nữa có một tòa án sơ thẩm ở Nam-vang đè xú những việc khó khăn mà các vị chủ tinh không dám tự đảm đương, dưới nữa đến tòa án của các vị chủ tinh và các mékhum. Năm 1920, một đạo dụ của vua Cao Mèn đã tờ chúc lại việc tư pháp. Theo dụ ấy, thì dưới cùng, có những ủy viên tư pháp xét xử những việc vi cảnh và những việc hộ dưới 20 đồng, các việc khác đều giao cho tòa án sơ thẩm, và các vụ án của tòa này, đều có thể chống lên trên một tòa thượng thẩm chia ra làm hai phòng; sau cùng có một tòa Phá án.

Nhưng cũng như ở Trung kỳ, Bắc kỳ, các tòa án ấy chỉ có quyền xét xử riêng cho dân bản xứ mà thôi; nếu không phải là người Campuchia, mà là người Âu, hay một người Nam, hay một thuộc dân khác, thì việc phải đem xử trước tòa án tây.

Đó cũng là một nguyên tắc áp dụng ở bên Lào. Nhưng ở đây, sự tò chửa có khác. Đối với dân Lào, thì việc tuỳ theo khinh trọng, đem ra trước vị phò ban hay nai ban ở làng, vị taseng ở tông, hay vị chủ tỉnh người Lào. Trên là tòa tinh gồm có vị công sứ và một vị quan người Lào. Trên nữa là một viên tư pháp tối cao ở Vientiane, vị Thống sứ chủ tọa và một vị quan lai Lào ngồi bồi thẩm.

Nói tóm lại, ở bên Lào cũng như ở bên Cao
môn, nguyên tắc phân quyền tư pháp với
quyền hành chính không áp dụng, và, trước
các tòa án bản xứ, cũng như ở Trung, Bắc kỳ,
những người có việc kiện tụng, không có trạng
sự bào chữa

Hoàng Đạo

Rượu Cognac
MARTELL
ĐẠI LÝ Đ
L. Ron

đã thử rượu đã nổi tiếng
từ 200 năm nay

ĐẠI LÝ ĐỘC QUYỀN

Bordoz & Cie L^{td} 21 Bd Henri-Rivière HANOI

TIN VĂN... VĂN CỦA LÊTA

ÔT TIN quan trọng.
Ông Trương Tửu vừa
cho một cuốn tiểu
thuyết ra đời.

Một cuốn tiểu thuyết
nhỏ thô, sách chỉ dày độ hơn bốn
chục trang giấy.

Nhưng ta chờ tin ở bè ngoài.

Nhỏ thế nào mà Trương quân
chẳng làm được hóa to?

Một ý nghĩ thường, nhà phê
binh, kiêm đạo đức gia, và kiêm cả
tiểu thuyết gia, cũng có cách phô
diễn cho thêm trình trọng.

Ông có cả một phường âm nhạc:
lạ đề khuêch sung, phát huy và
công bố tư tưởng. Kèn, trống,
thanh la di trước, rồi đến câu ông
tuyên cáo. Rồi kèn trống thanh la
lại đưa đầy theo.

Lần này cũng thế.

Một hồi âm nhạc hùng dũng mở
đầu cho cuốn tiểu thuyết mới.

Cũng trống cũng kèn. Nhưng lần
này là trống tây và kèn tây.

Bởi vì lời mở đầu, ông muốn
tiếng tây đặt trên tác phẩm của ông.
Nhưng tây thì tây, về trình trọng
cũng chỉ ở trong « phạm vi Trương
Tửu ».

Các bạn hãy đạo mạo — và kinh
cảo — đọc mấy hàng sau này:

« Truyện này là truyện gì ?
Truyện xã hội mua một kẻ nô lệ.
Mua của ai ? Của nghèo đói...
Người ta bảo chế độ nô lệ mãi
rồi.

Nhầm.

Nó vẫn còn, và tên là MÃI DÂM
(viết bằng chữ cái)

Nó để chia trên số kiếp người đàn
bà, nghĩa là để chia trên duyên
thâm, trên nhan sắc, trên tình mến
tứ.

Và ở dưới ký: Victor Hugo »

Dẫu là của Victor Hugo, giọng
juối đó cũng gần gũi làm sao ấy.

Người ta thường bảo Hugo nhiều
khi dở hơi lâm.

Nhầm !

Ông Trương Tửu bảo không dở
hơi.

Ông Trương Tửu thấy những câu
hò hét kia hùng hồn.

Nên ông Trương Tửu đem lên hò
bết trước, để giáo đầu cho tiểu
thuyết của ông Trương Tửu.

Nhưng tiểu thuyết ông Tửu kẽ
truyện gì ?

— Truyện gì ? « Truyện xã hội »
chứ gì ? lại « Truyện xã hội mua
một kẻ nô lệ » nữa.

— Chắc ! úp mở mãi ! Nhưng tên
truyện là gì ?

— Là... « Khi chiếc yếm rơi
xuống ».

« Chiếc yếm rơi xuống » là truyện
một người đàn bà mặc yếm. Cái
yếm ấy rơi xuống lần thứ nhất và
còn rơi xuống nhiều lần.

Nghĩa là khi chiếc yếm đã rơi
rồi thì còn phải rơi hoài.

Và nghĩa là... khi đã dè cho chiếc
yếm rơi xuống lần đầu thì người
đàn bà còn phải dè rơi xuống lần
thứ hai, thứ ba, thứ mốt trăm, v.v.
đều muốn buộc giải lỏng, nó cũng cứ
rồi nữa.

Trong truyện có những nỗi khổ
sở của người đàn bà mặc yếm (khi
đã rơi xuống, cũng như khi nó sắp
rơi xuống) có những điều độc ác và
cố rất nhiều ông Trương Tửu ở
trong.

Ông Trương Tửu với bản ngã
của ông, với lời than thở của ông,
và nhất là có những đoạn luân lý,
triết lý, lý luận, mà ông trình trọng
nói to lên...

Theo những tiếng trống, đàn, và
nón.

Tiểu thuyết (tiếp theo).

Tiểu thuyết này thì không phải
của Trương quân.

Nhưng của ông Nguyễn triều
Luật. Bằng nào cũng thế.

Cũng thế là vì hai ông Trương và
Nguyễn cùng quan trọng như nhau.
Cùng học lực, cùng tinh thông.

Và cùng một sân khấu.

Chỉ có một điều này là khác
nhau : Ông Trương Tửu, vỗ ngực
hát : « Ta giỏi lắm thay ! » thì trái
lại, Nguyễn Quân khẽ nhún nhún như...
không ai có thể khiêm nhún hơn
được. Nguyễn Quân không đời nào
nói mình giỏi. Ông chỉ cúi đầu
nhún nhún nói : hinh như may ra
thì có lẽ tôi cũng gần như có tài.

Trong lúc đó, ông ngồi thăm :

ĐI THỰC

... VI TIỀN

HAT san

Xóm đồng hay xóm tây

T. T. T. B. số 283 trong truyện
« Vợ chồng nghệ sĩ » :

Sự tình cờ ma sát rằng hai tâm hồn
bạn ấy gặp nhau trong một bữa tiệc...
một nhan sắc và một tài hoa, họ đều hating
người ngồi cạnh nhau là phải lầm.
Sau cuộc giới thiệu, Văn nói với người
hàng xóm của mình thế này...

Họ đều một nhan sắc và một tài
hoa ngồi cạnh nhau không biết có
là phải lầm không. Nhưng hai người
ngồi cạnh nhau mà tác giả cho đó là
hai người hàng xóm thì chắc là
không phải lầm lầm.

Thơ thần

Cũng trong truyện ấy :

Đó là một bài thơ ca tụng cái giờ
nồng cháy và ngắn ngủi của hoàng
hôn hồn.

Nếu bài thơ ấy ca tụng buổi trưa
mùa hè thì cái giờ còn nồng cháy
hơn cái giờ ngắn ngủi của hoàng
hôn nhiều.

Tội nặng

Cũng trong truyện ấy :

Đẹp người, nỗi tiếng, được yêu, đó
tức là khêu khích ái tình.

Trái lại xấu người, không nói
tiếng, bị ghét, đó tức là khêu khích
lòng ác cảm ?

Một vết thương

... thì lòng tin tưởng và hạnh
phúc chẳng dần theo một vết thương
hở bé nhưng sâu xa.

Vậy vết thương nhỏ bé ấy ở đâu
và có sâu xa tới đây ông không ?

Cận lỏng

Vẫn trong truyện ấy :

Họ sĩ, trong khi lảng lánh
minh, bắt chộp được một cái nhìn
buồn bã của người bạn bè mình.

Họ sĩ để lảng cản xuống đây
lòng ? Và giữa lúc ấy họ sĩ bắt
chộp được một cái nhìn buồn bã.
Thế thì buồn bã thực đấy !

HÀN ĐÁI SAN

Muốn bán một cái xe ô-tô
Dela aye 14 mã lực, 4 chỗ
ngồi, còn tốt, giá 450 p.

Hỏi tại nhà báo

CÙNG CÁC BẠN GÁI

Cô Yetta trước đã làm tại tiệm hớt tóc ở Dalat, cô bằng tốt nghiệp
của Chánh phủ Pháp về khoa tò súng đẹp đã bắt đầu tiếp các bạn tại

MỸ VIỆN « MA BEAUTÉ »

6, BORGNISS DESBORDES — HANOI

Sửa lại TÀN HƯƠNG, TRỨNG CÁ, CHÂN LÔNG NỮ và những khuyết
diểm khác trên mặt theo phương pháp của bác sĩ Peyrouseau tại Paris.

Sửa sang sắc đẹp bằng quang túng V. và U. V.

Sửa sang mói tóc rất cần thận.

Ở đây, một nhà tốt nghiệp về khoa hớt tóc và chuyên môn về cách ruộm
tóc bằng đầu hoặc thuốc ruộm sẽ được hân hạnh tiếp các bạn gái.

UỐNG TÓC BẢN ĐIỆN — SỬA LẠI CÁC LÀM TÓC

SỬA MÓNG TAY và MÓNG CHÂN

Giá đặc biệt cho các bạn gái từ 7 Novembre cho đến 7 Décembre 1939

NẾU NGÀI MUỐN

có một cây Guitare, hoặc Benjo
hay Mandoline thực hoàn toàn,
xio đến hiệu :

Luthart

Vente et réparation des
Instruments à cordes

57, Rue da Chanore — Hanoi

Chuyên mua : Guitares, Banjo,

Mandolines thực kêu, bền và đẹp

Travail du commandé

Fournitures, accessoires pour

tous Instruments à cordes

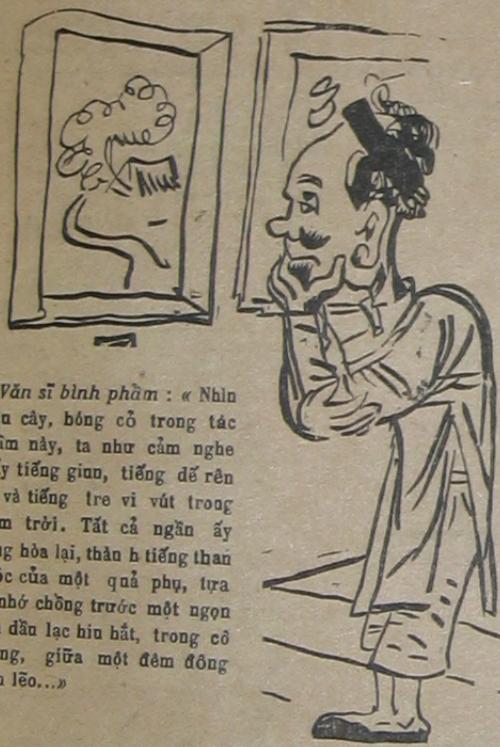
Đi xem tranh

Gé trộm : « Tuyệt !
Tuyệt ! Đêm tối mù, tất
cả cửa mở ! Lại có thang
bắc vào cửa sổ trên gác !
Tuyệt tac ! Tuyệt tac ! »

Sư ông : Vừa chạy vừa
nhận : nam mõ cùu khô,
cùu nạn bồ tát ! cùu khô
cùu nạn bồ tát !

Văn sĩ bình phẩm : « Nhìn
mẫu cây, bóng cỏ trong tác
phẩm này, ta như cảm nhận
thấy tiếng giao, tiếng dế rên
rỉ, và tiếng tre vi vút trong
vòm trời. Tất cả ngắn ấy
tiếng hòa lại, thành tiếng than
khóc của một quả phụ, tựa
án nhớ chồng trước một ngọn
đèn dầu lạc hiu hắt, trong cõ
phòng, giữa một đêm đông
lạnh lẽo... »

Vợ : « À mày lại cười với
chồng bà ! Bà thi xé tan mày ra
từng mảnh ! »

Nhà đạo đức chuyên
nghiệp : « Hống ! hống !
vợ chồng không nên khoác
tay nhau thế ! Còn gì là
luôn thường ! còn gì là
đạo đức ! Nghe tôi, xa
nhau ra. Thánh đã dạy :
Nam nữ cách biệt, phu
phụ bất thân ! »

Người mày ngóm, gầy như cái que
thế này, chẳng biết đẹp gì mà họ
cũng vẽ !

Nhà khoa học : « Bức tranh này hống ! Hai cái râu ở
cắm lại hình như mọc ở một lỗ chậu râu mà ra ! »

ĐẸP

(Tiếp theo trang 9)

đèn kéo quan, bốn chiếc đèn xếp, một hộp bánh nướng và đèn nàng đem theo cả về quê. Nàng sung sướng và khi gấp bà, nàng khoe liền.

Tối hôm ấy, bên khóm tre trong vườn, kê một cái lán trên bày đèn kéo quan, bốn dĩa bánh nướng, hai quả bưởi, hai dĩa hồng chín, một nồi chuối tiêu còn ương và những lát mía mà buổi sáng bà ngoại đã róc và nbuộm phàm hồng phàm xanh. Còn bốn chiếc đèn xếp thì nàng treo ở các cành tre mềm rủ xuống mặt bàn.

Hai bà cháu chơi tết trong yên lặng, cái yên lặng tối đèn của những đêm ở nơi thôn dã mà tiếng dế bắt tuyệt càng làm thêm sâu, thêm xa rộng mênh mông. Bóng Trinh liếc mắt nhìn thấy trên má bà hai giòng lệ lấp lánh dưới ánh đèn. Nàng mới chín tuổi nhưng nàng sớm biết, và nàng hiểu ngay rằng đó là nước mắt khóc mẹ nàng, vì nàng vẫn thấy bà ngoại yêu mẹ lắm.

Nàng liền đến gần bà ngoại thòi hē « Bà ăn bánh với cháu nhé ? » Bà ngoại cõi guyցg trả lời : « Bánh dẻ bảy cõi dã chứ ! » Nàng mỉm cười rất ngoan ngoãn, cõi làm vui lòng bà : « Vậy lì nữa bà cháu ta phá cõi nhé ! » Rồi nàng giáng ngón tay che bà ngoại nhũng diền tích trong cái đèn kéo quan :

« — Đây này, bà này, ông Đinh tiên Hoàng cuối rồng đáy. Chú ông ấy đương đứng bờ sông lay ông ấy đấy. Đây là ông Triệu tử Long với ông Trương Phi. Ông Triệu tử Long bể con ông Lưu Bị đấy. Đằng sau là giặc đuổi. Đây là người tát nước với người đánh đậm. Đây là ông sư gõ mõ tung kinh với lại hai bà vãi ngồi lê phật... »

Cái cảnh tết Trung thu năm ấy hiện ra rõ rệt trong ký ức Trinh. Và Trinh cảm động, rơm rớm nước mắt.

(Còn nữa)

Khái-Hưng

Sách mới

— Tác ký Việt - Nam của Nguyễn Thành-Chinh, giá 0 p. 80.

— Ly-Dị (tiểu thuyết) của Lê-Thanh Huong-Son xuất bản, giá 0 p. 45.

Blouson - Pull'over - Chandail...

Hàng dệt Phúc-Lai đã có catalogue 1939-1940 các hàng mùa lạnh. Áo len, áo sơi, đủ các kiều, các lõi, các màu. Các nhà buôn nên viết thư ngay về lấy mẫu.

PHUC - LAI
87-89, ROUTE DE HUẾ
HANOI

Mách giúp

MỘI GIA BÌNH NÊN BÈ TÌ KHI KHÔNG SỰ KHỎI RƠI TRÌ !
Mùa hè năm nay khí trời rất nóng bức, bình, « Cám nhiệt » phát sinh rất mãnh liệt, biện đã làm cho lâm người thiệt mạng rỗi. Vậy trong gia đình, nếu có người bị bệnh « Cám nhiệt » sinh hoa mề, làm Kinh, Ban, Trái, như đầu v.v., hãy nhớ tìm cho được thuốc « BẮC-AI TRẦN CHÂU TÂN » khỏi bệnh trong 15 phút, lành bình trong 48 giờ, không nói ngea.

Nhà hảo tâm muốn cứu giúp đồng bào lao khổ về bệnh « Ban mài » nên gửi thư và 3 cái cõi dán thơ, chúng tôi sẽ gửi tặng thuốc « Nhẫn » được trị độ 50 bệnh nhân.

BẮC - AI
100 Bd TÙNG-ĐỒ-PHƯƠNG - CHOLON

ALBO

Thuốc rật lúa, len, vải. Làm cho sạch các vết bẩn, trắng đẹp. Các hàng màu giặt bằng ALBO thi tươi màu hơn.

Một liều : 0p 30
Dùng giặt được 5-6 cái quần áo.

Bán tại :

PHARMACIE DU BON SECOURS
52, phố Đồng-Khánh — Hanoi
và ở hiệu sách MAILINH, Haiphong

Các bạn học sinh ! Ai cũng nên có cuốn :

NỮ HỌC SINH

của NGUYỄN - VĂN - PHÚC

(tác giả : Con Đường Mới) Sắp có bán, giá 0\$28

(Cuộc phi thêm 0p.21, có thể gửi trả bằng tem)

Một cuốn truyện viết trong rao - rực của tuổi học sinh !

Editions Librairie Centrale

TÔ - VĂN - ĐỨC Directeur, 110 Rue du Pont en Bois — Hanoi
lòng phát hành tại Trung-hi: M. LÊ-THÀNH-TUÂN, 119 Bd Gia-long — Hanoi.

Nam-kỳ : MINH - PHƯƠNG, 15A Cité Văn - Tân — Hanoi

CHERCHEZ-VOUS...

un Fournisseur en gros de Tricots et de

CHEMISETTES

qui vous donnera livraison rapide de vos commandes les plus importantes ?

Adresses - vous à la

Manufacture CU GIOANH

68 - 70, RUE DES ÉVENTAILS, HANOI — TEL. 525

Phải chăng là một
bịnh NAN Y ?

KHÔNG !

Bịnh Di-tinh,
vẫn chưa khỏi
được

NHƯNG
khái chữa bằng
thuốc

**CỐ TỊNH
ICH THO**

mới
chắc chắn
đứt tuyệt.

VỐ DÌNH DÂN
CHOLON-SAIGON-PENH
VẠN HÓA
8, CANTONNAIS-HANOI

95%
Như-nú
đều Guic-bôi
ngay hành-kinh

NHƯNG
CAIKHÓCHIU
TÝ CÓ THÈ
TRÁNH DƯỢC
MỐI NÉU
UỐNG TRƯỚC
1 HỘP

**BẮC
DẠY
HOÀN**
DIỄU KINH, SỬA HUYỆT
VỐ DÌNH DÂN
CHOLON-SAIGON-PENH
**VẠN HÓA: 8 CANTONNAIS
HANOI**

AO PHÉ
Linh-dược.

Chuyên trị ho gió
ho khàn, có đờm
tắc tiếng.Có thai
ho. Ho sản hẫu
Các bệnh ho mới
phát và lâu năma

VỐ DÌNH DÂN
CHOLON-SAIGON-PENH
**VẠN HÓA: 8 CANTONNAIS
HANOI**

Thưa quý ông,
Thưa quý bà

Khi sinh nở, khi thai thai?
Hoa-Kỳ Rượu-Chồi soa nho khôi
Té chán, chảy máu, đứt tay?
Câm hàn, cảm thà soa ngay khỏi liền!
Hộp lớn 135 grs. : 0p.60
Hộp nhỏ 75 grs. : 0p.35

Hội & các nhà Đại-lý:

PHÒNG TÍCH « CON CHIM »

Đắp Đông-dương có tree cái biến tròn

Thuốc bồ thận KINH-TIỀN TUY-TIỀN kiên hiệu như thần Mua ngay kèo hết!

Thuốc Kinh-tiền Tuy-tiền có từ đời Khang-Hi là một thứ thuốc do Bát-tiền chế ra, có lịch sử rất rõ ràng. Thực là một thứ thuốc từ bệnh ở thận theo lời cổ truyền thần hiệu nhất ở Châu Á ta từ xưa tới nay. Công dụng thuốc ấy riêng đối với đồng bào. Người Nam ta mấy nǎn nay gần đây thì thực là 100 phần 100 hiệu nghiệm! Ai chưa rõ, xin kịp mua trước ngày 10 Novembre chỉ phải trả có nửa tiền, mà dùng sẽ hiểu ngay sự thần hiệu của thuốc đó.

Hộp 2p.00 tra 1p.00 (Riêng hộp 1p.00 phải trả 0p.70)

Kinh-tiền Tuy-tiền (tổng trị các bệnh liệt-dương, di, mộng, lãnh tinh, cường dương không lâu, giao hợp kém, đau lưng mỏi xương, mờ mắt, rụng tóc, nước tiểu vàng đỗ và di luân, chậm đường sinh dục.

Bán tại :

THƯỢNG - ĐỨC
15, Mission (Nhà Chung), Hanoi

và các tỉnh có đại-lý Thượng-Đức

Ở xa mua bằng cách lịnh hóa giao ngan (C. R.)

Sữa

NESTLÉ
Hiệu Con Chim

SỨC MẠNH CỦA TRẺ CON
BẢO THẦU CHO CHÍNH PHỦ PHÁP

Kinder không xuất hiện quyền
sách dạy cách nuôi trẻ của
khoa sĩ Vidal soạn ở hãng
NESTLÉ, phố Paul Bert, số 55
— HAIPHONG —

VIÊN ĐÔNG LẬP BỐN

Hội Đông-Pháp và danh hồn vốn 4.000.000 phật lóng, mỗi phần tư đã góp và Công ty hành động theo chỉ dụ ngày 12 tháng tư năm 1918. Đăng ba Hanoi số 43

Món tiền lưu trữ: 1.154.878p.41

Tính đến ngày 31 Décembre 1938 để hoàn vốn lại cho người đã góp

**HỘI ĐÔNG PHÁP SÁNG LẬP NEN RƠI HỘI LẬP BỐN
TO NHẤT HOÀN CẨU: HỘI SÉQUANAISE LẬP BỐN**

Tổng Cục GIÚP NHỮNG NGƯỜI ĐỂ DÀNH TIỀN

SÁT ĐỘNG SẢN CỦA BẢN-HỘI Ở BẮC

PHỐ Paul-Bert—Giá số 97

QUẢN LÝ F. KALOU

68, đường Kinh-Lập — Giấy số 27.83

Số tiền mà bản hội trả cho những người trúng số hay bán lại phiếu (tính đến cuối tháng SEPTEMBER 1939) là: 1.170.270\$72

KỶ XỔ SỐ THỨ BÁY MƯƠI NHĂM Nhũng số trúng ngày 30 OCTOBRE 1938

Xổ hội chín giờ sáu giao giờ 30-32, phố Tràng-tiền (Paul Bert) Hanoi
Do ông Nguyễn văn Nghiêm Kỷ-nghệ già ở Hanoi, chủ toạ, các ông Phạm Đình Tân, thư ký hối húu ở Hanoi và Hoàng Ngọc Bao, riêng già ở Bắc-gieng dự tọa!

CÁCH XỔ SỐ — Theo thể lệ của hội thì những phiếu đã đóng tiền được dập encre số hàng tháng. Trong 3000 số thì được một số chung về hàng phiếu “A” và “A. T.” khi chúng lài được hoàn ngay vốn; và cuộn xổ số miễn trả cho hàng phiếu A. T. cũng mi theo cách thức đó. Mỗi vằng bốn bánh xe kiểu « FICHET » — bánh xe đầu có từ 0 đến 2000 những bánh xe sau có từ 0 đến 9. Vết mỗi lần quay, con số ở các bánh xe ra chỉ số hàng tháng đối từ 0 đến 9.

Lần mở đầu từ quãng 0 đến 2999 số quay ở bánh xe ra là số trúng.

Lần mở thứ hai từ quãng 3000 đến 5999 đem cộng 3000 với số quay ở bánh xe để tìm số trúng.

Lần mở thứ ba từ quãng 6000 đến 8999 đem cộng 6000 với số quay ở bánh xe để tìm số trúng.

Lần mở thứ tư từ quãng 9000 đến 11999 đem cộng 9000 với số quay ở bánh xe để tìm số trúng.

Lần mở thứ năm từ quãng 12000 đến 14999 đem cộng 12000 với số quay ở bánh xe là để tìm số trúng.

Rất cẩn theo cách thức trên mà mở.

Về cuộc xổ số giao bởi thi trong 30.000 phiếu đã đóng tiền tháng mới mở một số trúng. Cách thức mở cũng như các cuộc số khác đây phải dùng thêm mỗi bánh xe kiểu « FICHET » có từ số 0 đến số 9.

Lần mở đầu từ quãng 0 đến 2999 số quay ở bánh xe ra là số trúng.

Lần mở thứ hai từ quãng 30.000 đến 59.999 đem cộng 30.000 với số quay ở bánh xe để tìm số trúng khi những phiếu phát hành không quá 60.000.

Những phiếu trúng nhân họ số đã quay ở bánh xe ra	DANH SÁCH CÁC NGƯỜI TRÚNG SỐ	SỐ TIỀN HOÀN LÃ
--	------------------------------	-----------------

TARIF “A”

Những số đã quay ở bánh xe ra: 0134-0032
0425-1539-1351-1172-0179-2237-2071-1533-0070
0008-1638-1162-0649-0146-2404-2504-0244-1539-
2175-2123-2000-0233-2170-2654-0973-1384.

62.175	M Lê việt Luyện & Ấp Xuân-An, Dalat, phiếu 500p	500.
74.170	M Bình quang Nhựt-Quyết & ga Hanoi, phiếu 1000p	1.000.
82.384	Trần thị Khuông & Quận-Phuong Thương, Hải-ha Nam-dinh, phiếu 500p	500\$

ANCIEN TARIF

Lần mở thứ nhất: Hoàn vốn bộ phận

Những số đã quay ở bánh xe ra: 21721-26947.

Phiếu đã xóa bỏ ở Saigon

Phiếu không phát hành

Lần mở thứ hai: Hoàn nguyên vốn

Những số đã quay ở bánh xe ra: 1565-1241-
2123-0161-1432-1939-2393-1193-2335-2404-0143-
018-111-1783-1875-0233-0603-0317-1924.

9.161	M. Triệu minh Hải, 28 phố Dauau noit, Saigon, phiếu 1000p	1.000.
51.317	Phiếu vỗ dánh của người ở 33 phố Francis Garnier Haiphong, phiếu 200p	200.

Lần mở thứ ba: Không phải đóng tiền tháng

Những số đã quay ở bánh xe ra: 0123-2457-
0723-1511-2238-0228-0191-0372-1683-2867-1681-
011-1401-1080-0576-1906-1033-2088-0563.

Cột thứ nhất	Cột thứ hai
18.491	Phiếu vỗ dánh của người ở Hanoi, phiếu 200p.
42.576	M. Nguyễn công Danh con M. Nguyễn hữu Thành & Baria, phiếu 200p

200p.	107p20
200p.	119.06

Khi trúng số thì chủ vé cứ việc giao lại cái vé tiết-lệm và lãnh tiền ngay
dù số bạc nguyên hiện.

Ký số sau định vào ngày 28 NOVEMBRE 1939, tại số Quản-ly 68 đường
Kinh-lập (Bd Charner), Saigon

CÁC NGÀI CÓ MUỐN một số vốn lớn mà không cần phải đã dành một số tiền mua

Ngải cống mang được dịp may trúng số và lãnh ngay một số tiền to tát

Các ngày nên mua ngày thứ 11 của bốn hối từ lúc mới mua v

về TIẾT - KIỆM MỚI TITRE A được lãnh 80%, và tiền là

Người chủ vé giao vốn bằng cách giao tiền trong một thời hạn có thể xe

đến 25 năm tùy theo ý muốn mà có thể lãnh ngay số vốn ra, nếu vé mua

trúng ở trong các kỳ xổ số hàng tháng, hoặc hàng năm đến hết hạn vé

Rentrée des classes

Vous trouverez à l'I.D.E.O. tous les articles scolaires nécessaires à vos enfants

Articles de bonne qualité leur donnant le goût du travail.

Articles « RECLAME » vous permettant de faire des économies :

Cahier de Brouillon « RECLAME » 100 pages	0\$12
Boîte de 100 copies doubles, beau papier	1.70
Ramotte de 100 — — quadrillé multiple	1.20
Plumier laqué, couvercle chromos	1.20
Compas sur panoplies : 15 & 4 pièces	0\$88 & 0.48
Compas plats nickelé reversible double usage	1.18
— — — en pochette	3\$25 — 2.20 & 1.65
Nécessaire scolaire 4 pièces, pochette cuir	0.52

Catalogue des articles scolaires sur demande

L'I.D.E.O.

LIBRAIRIE - PAPETERIE

HANOI - HAIPHONG

POUDRE TOKALON, « Pétalia »

SURPRENANTE DÉCOUVERTE D'UN CHIMISTE PARISIEN SPÉCIALISTE DE BEAUTÉ

Une poudre de riz si fine et si légère qu'elle flotte dans l'air. Telle est la surprenante création d'un Chimiste Parisien.

C'est pourquoi la Poudre Tokalon s'étend si régulièrement et si uniformément, recouvrant la peau d'un fin voile de beauté, presque invisible. Il en résulte une beauté paraissant parfaitement naturelle. Très différente, en son effet, des poudres lourdes et démodées qui ne donnent qu'une apparence « maquillée », la Poudre Tokalon contient notamment de la Mousse de Crème qui la fait adhérer à la peau pendant 8 heures. Même dans un restaurant surchauffé, jamais votre visage nécessitera de « retouche » si vous employez la Poudre Tokalon. A la fin d'une longue soirée de danse, votre teint sera toujours frais et exempt de luisant.

Agents : F. Maron A. Rochat & Cie
45 Bd Gambetta — HANOI

Sâm Nhung Bách Bò Hồng Khê

Mấy loại chất & cơ quan sinh dục của các loài vật rất mạnh mẽ luyện với Sâm Cao-ly, Lộc Nhung cùng với các vị thuốc bắc quý giá, nên dùng nó dần ngày đến thận và bộ máy sinh dục của người ta làm cho trẻ lại, khỏe ra như người được tiếp hạch, sinh ra nhiều tinh huyết, ăn ngon miệng, ngủ yên giấc, tinh thần minh mẫn, bần trí nhớ lâu, đại tiện nhuận, nước tiểu trong, khôi đau lưng, bốc hỏa. Các ông dùng trong 2 ngày sẽ thấy trắng dương cõi khí, tinh đặc, trong khi phòng sự không thấy nhợt mệt. Nếu ai có bệnh di tinh, lãnh tinh, nkiết tinh, móng tinh cũng khỏi. Bàn bà dùng được huyết tốt, kinh điều; bả nái có bệnh kinh nguyệt bất điều sinh ra các chứng đau bụng, đau lưng, bốc hỏa, ra khí hư (bánh đai hạ) cũng khỏi. Bà nái nuôi con thì tốt sữa, có chửa thì khỏe thai. Các cụ già đau lưng đau minh mỏi mệt, kém ăn kém ngủ hoặc có bệnh ho, bệnh thở đều dùng cũng khỏi cả. Trẻ con dùng thuốc này sạch cam sỏi, bồ tát, tiêu tháo. Nói tóm lại tất cả nam phụ lão ấu, nếu ai cần phải bồi bổ sức khỏe thì không còn có thứ thuốc bắc gì hay bằng thuốc Sâm Nhung Bách Bò Hồng Khê này. Thuốc thơm ngọt dễ ăn; các ông dùng thử bao sáp vàng, các bà dùng thử bao sáp trắng. Mỗi ngày ăn 2 viên vào 2 bữa ăn sáng và tối, trẻ con mỗi lần là sáu viên khai chiêu với chén nước chè. Mỗi hộp giá 1p.00.

Thuốc Hồng-Khê số 47

Thuốc « Tráng Dương Kiên Tinh đại bắc thận Hồng-Khê » số 47 chế bằng Hoàng-hoa ngũ-phân, Hỗn-chu-thận, Yến-quảng, Sâm Nhung và nguyên, đồ thụ thai. Lành cho người vô tình lãnh đạm trở nên người da tinh vui vẻ. Sau khi dùng thuốc này 6 hay là 12 tiếng đồng hồ, có hiệu quả khác và sau lại thấy tinh thần minh mẫn không một chút nhợt mệt. Thuốc này chuyên trị bắc thận, kiên tinh, sinh khí, chữa bắc hàn dương, bệnh tinh mau ruột. Mỗi chai lớn giá 1p.00. Mỗi gói dùng được một ngày giá 0p.25.

Thuốc « Cai Hồng Khê »

Chang một lít chát thuốc phiện (nhà Đoàn đã phán chát), nén ai cai cũng có thể bỏ hẳn được mỗi ngày bắt một đồng bạc thuốc phiện chỉ sống hối hả thuốc cai là đã không phải hút nữa vẫn đi làm việc như thường, thuốc viên 0p.50 một hộp, thuốc nước 1p.00 một chai. Uống 1 chai chỉ hết 1p.00, nghiên nung hết 5p.00, 3p.00 là bỏ hẳn được, nếu sai nhời, xin trả lại tiền gấp đôi.

Thuốc phong tinh Hồng Khê

Gióy thép mà thuốc ngang trời! Thuốc Hồng-Khê chữa những người lảng lơi! Hai câu Sâm truyền này, ngày nay quả thấy trong nghiêm, vì hổ nói đến Hồng-Khê thì ai cũng nghĩ đến thuốc hắc và thuốc giang-mai; ai bị lật không cõi mới hay kinh niệu cũng thuốc hắc Hồng-Khê số 39, mỗi hộp 0p.60 cũng rất ngọt, ai bị bệnh giang-mai không có về thời kỳ thứ mấy, mới hay đã nhập cõi rồi, uống thuốc giang-mai số 14 cũng khỏi cõi xác một cách êm đềm không hại sinh dục (mỗi hộp giá 0p.60) nên khắp nơi đều đồn cũng biết tiếng.

Nhà thuốc HỒNG - KHÊ

Kem mạch cao đơn, bắc thuốc chén, và có hơn 100 món thuốc hoan, tân, cao, già truyền và kinh nghiệm, chế sẵn đóng hộp, đóng chai theo phương pháp Lào và khắp cả nước Nam, bán sang cả Tây, Tân, Ai-lao, Cao-môn, chứa đủ các bệnh nguy hiểm người lớn, trẻ con. Bệnh nào thuốc ấy có đơn chỉ rõ cách dùng và nói rõ bệnh của, hết rái ít tiền mà bệnh man khỏi. Các thứ thuốc của nhà Hồng-Khê do Hội-chợ Hải-phòng năm 1937 được quan Tản-quyền và quan Thống-thuật tại Hội-chợ Hanoi 1938 được quan Thống-sứ ban khen và được thưởng « Bội tinh vàng » và được « Hàng cấp tài năng » tại Hội-chợ Huế. Kỷ dấu sáo cũng nghệ, mịn Cùn-Mang 2. Khi các nơi đều có Đại-ly, mua thuốc Hồng-Khê xin nhận ký gián hiệu Phật 12 tay.

88. Phố Chợ Hôm (Route de Hué) — Hanoi

(mp. Thụy-Ký, Hanoi Tel.809)

Le Gérant Nguyễn K. Hoàn